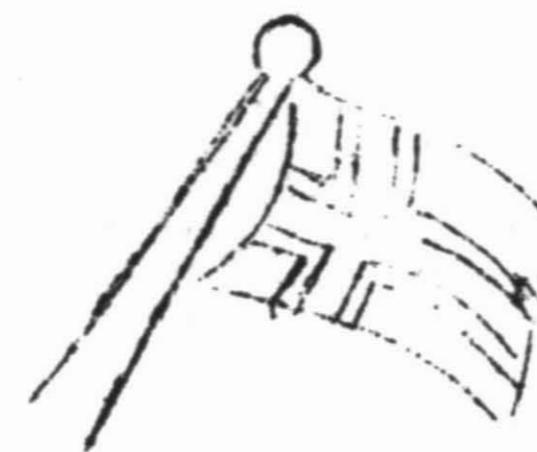

F R I F T

L A N D

14 - 2. årg.

Fredag, 2. februar 1945.

Fra ansvarlig norsk hold har vi mottatt følgende:

F R E D E N O G F O R S Y N I N G E N E .

Hva vi skal spise og hva vi skal klæ oss med - det er to spørsmål som hver av oss har stilt ettersom rasjonene er blitt magrere og magrere, skoene tynnslitte og klærne løpp i løpp. Vil freden bringe oss et par sko hver, koks til å legge i ovnen, ny dress og ny vinterkape som vi så sørget forenger?

Vi vet at freden vil bringe oss friheten tilbake - men ikke alle de fire friheter på en gang. Frihet fra frykt, ytringsfrihet og politisk frihet - de verdifullestes friheter som okkupasjonen har berøvet oss vil vi få tilbake i samme øyeblikk fienden er ute av landet. Den fjerde frihet, frihet fra avhengigheten av hvilken forfatning våre indre kommunikasjoner befinner seg i. Det vil, vil vi ikke få for alle krigens og okkupasjonens etterveirer er helt overvunnet. Virkingene av 5 års tysk utplyndring og undertrykkelse kan ikke overvinnes på noen måneder.

Tyskerne sier at det er de som har sørget for vår matforsyning. I virkeligheten har de gitt med den ene hånden og stjålet med den andre. Det er tyskerne alene som bærer ansvaret for den nød og elendighet som hersker i de befriedde land og som er bakgrunnen for den politiske uro der. Vårt eget land redusert og vil trenge til skinnnet. Vi vil trenge alt. Og dette må vi få utenfra. Spørsmålet er i hvor stor utstrekning dette er mulig.

Alle de krigførende land har innstillet sine produksjonsapparater på den ene ting: å fylle krigens veldige sluk av ammunisjon, fly, skip, kanoner, tanks og biler. All produksjon for sivile formål er skåret ned til et absolutt minimum. Først når krigen mot Japan er vunnet vil disse produksjonsapparater kunne omlegges til sivil produksjon. Det vil ta tid. Hele verden vil måtte vente på klær, sko og alle andre forbruksvarer.

Dette gjelder produksjonen. Like viktig er distribusjonen av varene. Hvor meget vi kan få er avhengig av hvor meget tonnasje som kan disponeres til fredsformål så lenge krigen ennå raser. Avtalen mellom de forente nasjonene om skipsfarten forutsetter en poolordning som vil bestå i 6 måneder etter at krigen mot Japan er slutt. De forente nasjoners samlede tonnasje vil bli disponert av et øverste skipsfartsråd som vil bestemme hvor meget som kan avstås til forsyninger til Europa og hvor meget som vil være nødvendig for å fullføre krigen mot Japan med minst mulig tildrap. Kysttrafikk og kortesuter - for Norges vedkommende vil det si trafikk på Nordsjølandene og Storbritannia - vil være unntatt fra poolordningen. De forente nasjonene - også befridde land - vil imidlertid være på krigsfot helt til krigen i Østen er over.

Hele Europa lider av en skrikende mangel på alle ting - fra råstoffer og maskiner til de enkleste forbruksvarer. Behovene vil være enorme - og tilgangene begrenset.

Det er ikke mulig å si hvor store kvanta av de forskjellige varer Norge vil kunne gjøre regning på. Noen øyeblikkelig lettelse i vår forsyningssituasjon kan vi imidlertid ikke regne med, det tør snarere være et spørsmål om vi kan beholde de nævnevne rasjoner i allfall for enkelte varers vedkommende.

Fettsituasjonen er i øyeblikket meget vanskelig over hele verden og fra oversjøiske land kan vi neppe regne med større tilførsler. Det samme gjelder sukker. Korn vil vi ikke lenger få fra kontinentet og også her er vi helt avhengig av forsyninger utenfra. De tilførsler av matvarer som vi vil kunne få fra Danmark og Sverige vil utvilsomt bli av den aller største betydning for vår forsyningssituasjon i den første tid etter at krigen er slutt.

Våre fiskerier vil etter all sannsynlighet bli tilgodesett i første rekke, både fordi fisken er en så vesentlig del av vår egen ernæring og fordi de norske fiskerier vil gi et verdifullt tilskudd til det øvrige Europas matforsyning. Olje og redskaper til fiskeriene er det derfor god utsikt til

at vi vil bli forsynt med ganske hurtig.

Med med hensyn til f.eks. klær og sko stiller saken seg vesentlig annledes, idet vi her må basere oss på egen tilvirkning. Først når krigsindustrien i de store krigførende land er omlagt til fredsproduksjon og når tonnasjesituasjonen blir lettere kan vi gjøre regning med å få de råstoffene og halvfabrikata som er nødvendige for at vår egen industri kan tilfredsstille behovene. Det vil ta tid før hver mann og kvinne i Norge kan få seg et par nye sko.

De forsyninger som kommer til landet vil bli levert til våre havner eller ved grensen når det gjelder varer fra Sverige. Den videre distribusjon vil avhenge av hvilken forfatning våre indre kommunikasjoner befinner seg i. Det vil, vil vi ikke få for alle krigens og okkupasjonens etterveirer er helt overvunnet. Virkingene av 5 års tysk utplyndring og undertrykkelse kan ikke overvinnes på noen måneder.

Når vi skal ta fatt på gjenreisningen av vårt næringsliv må vi regne med å begynne så å si på bar bakke. Å få arbeidslivet i gang igjen er like viktig som å skaffe mat og klær og her må alle krefter settes inn for at vi kan unngå de økonomiske og sosiale forvirkligninger som følger i arbeidsløshetens spor. I den første tid må vi basere oss på en utstrakt anleggsvirksomhet som ikke krever et vidfløttig utstyr av maskiner og råstoffer. Det som trenges av redskaper til dette er det godt håp om å kunne få fra Sverige og Storbritannia.

Den første tid etter krigen slutt vil kreve de samme egenskaper hos oss som har gjort oss i stand til å føre 5 års krig mot okkupasjonsmakten: Styrke, mot og enighet. Men det er ingen grunn til å se for mørkt på situasjonen. Den ting at tyskerne er ute av landet vil bringe en enorm lettelse, vi vil da vite at alt arbeid som utføres vil tjene vårt eget beste.

Disse spørsmålene må imidlertid vurderes helt nøyternt og vi må for enhver pris unngå at de vanskelige forsyningsforhold blandes sammen med politisk strid. Meget står og faller med hvor meget tyskerne får anledning til å ødelegge innen de er ute av landet. Dette avhenger for en del av hvor meget vi er beredt til å ofre for å hindre dem i å gjøre det. Jo mere vi ofrer i dag, desto bedre rustet vil vi stå når landet skal bygges opp igjen.

U K E O V E R S I K T .

Den russiske vinteroffensiv ruller uimotståelig videre, og de resultater som er oppnådd stiller alle russernes tidligere prestasjoner i skyggen. I løpet av tre uker har angrepsspisene på midtavsnittet tilbakelagt ca. 400 km, d.v.s. 4/5 av veien fra Varsjava til Berlin, mens styrkene på fløyen har erobret s   vitale tyske bastioner som   vreschlesia med den veldige rustningsindustri og halvparten av Tysklands kullproduksjon og   st-Preussen hvis fall ber  ver Tyskland et av dets viktigste gjenværende jordbruksområder.

Allikevel har offensiven ennå ikke vist tegn til   tape i kraft. Framrykningen går visstnok ikke like fort på alle avsnitt, men den har ennå ikke et øyeblikk stanset opp, og den tyske motstand som har kunnet organiseres, er de fleste steder feid overende. Alt tyder på at tyskerne er blitt fullst  dig overrumplet av kraften og farten i den russiske offensiv, som langt har oversteget hva de kalkulerte med. Muligens har også tidspunktet tross alt vært en overraskelse, for det er ikke umulig at man på tysk hold først hadde ventet hovedst  tet i sentrum etter at flankene var behørig sikret i sør gjenom Budapests fall og en framrykning til Wienområdet, ved likvideringen av Kurlandsstyrkene, kanskje også av   st-Preussen. Russerne har imidlertid vist seg så sterke at de har kunnet angripe med overv  ldende kraft langs hele den

lange østfront, slik at tyske troppeflytninger - på tvers av fronten eller fra vest til øst .. ikke har kunnet gjennomføres i tide. Kanskje man nå i det

NYHETENE TORSdag.
Østfronten. De siste meldinger går ut på at farten i Sjukovs brede anlagte framstøt mot Berlin øker. Onsdag ble det meldt at tyskernes sterkt utbygde forsvarslinjer ved elva Obra (en bielv til Warthe) var knust, og byene Landesberg, Moseritz, Schwiebusch, Petsch, Tirschtiegel, Bauchwitz og Uhrohe-

kanskje enda viktigere, fordi Tyskland nå har langt mindre reserver, både militært og krigsøkonomisk, og fordi det område man har vært nødt til å gi opp ved desemberoffensiven i vest og opprullen av Frankrike, mens dens konsekvenser er for en lignende utvikling i øst seg langt ugunstigere. Den situasjon som der er oppstått, svarer til den man ville hatt i vest om de allierte hadde tatt Ruhir (som svarer til Øvre Schlesien) og brukt igjennom på slettelandet i Hannover. Hva Oder-linen kan være verd, gjenstår ennå å se; men den er neppe til sammenligne med Siegfriedlinjen i vest og avstanden fra Oderlinjen til Berlin.

Det viktigste avsnitt i øst da var rolig - i september kunne stabilisere og dynamitt Russiske infanteritropper fører raskt fram på togongtongbruer, og situasjonen langs grensen og de permanente festningslinjer, stiller sjansene for en

lastbiler skjærer mot Berlin på en 100 km bred front. Veldige styrker går mot Oder. Framskutte avdelinger står 30 km fra Küstrin og 100 km fra selve Berlin. Den røde hær avdelinger sørger seg Frankfurt an der Oder. Russisk artilleri bombarderer de tyske festningsverker ved Oder, 70 km fra Berlin. Og disse er ifølge de siste

meldinger innen russernes synsvidde. Tyskerne sprenger isen på Oder med granater

for å få framstøt mot Berlin. Russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

I det direkte framstøt mot Stettin og Kolberg tar også Rokosovski del. Styrkene er nå 50 km SØ for Stettin.

Buldring av de russiske kavaleri høres i Berlin. Sjukovs nordre fløy inntok i går Flatow og Jastrow (N for Schneidemühl.)

NORGES NYTT.

Ca. kl. 13 torsdag inntraff en ekspløsjon i Stortinget. Det kunne iakttas stor skade på den del av bygningen som vender mot Akersgaten. Nærmore opplysnings savnes. -

Ennå er intet offentliggjort om den såkalte statsakt som skal ha ført til. Morgenagens naziaviser vil muligens inneholde noe om hva som foretar. Vi har imidlertid fått tak i en del enkeltheter fra vanligvis velunderrettet hold, uten å kunne garantere riktigheten av disse: Quisling skal utvinne til "statspresident" og Whist skal overtak Quislings tidligere funksjoner til "ministerpresident". Det skal sluttet fred med Tyskland og Norge skal erklæres som republikk. Quisling og NS overtar all sivilforvaltning. Spissene for forvaltningen skal ha sete i Stortinget. Verneplikt skal inføres. Tyskerne beholder den militære forvaltning og de politiske fanger skal sorteres under dem. -

3 ekspløsjoner inntraff nedsaften. En i Dirichs Gummivarefabrikk, Schwedt. Tyskerne hadde rekvirert 2 maskiner fra dette firma. - En annen hos Schenker & Co., Ø. Slottsgt. 20, hvor alle møblene til tyskere som må reise fra Norge er lagret. - En tredje i Henrik Ibsensgate 7 hvor det ble forbøvet attentat mot Statspolitiet. -

Følgende er arrestert 30/1 og 31/1: Malerne Henrik Sørensen og Reidar Dulie, professor Reichborn Kjennerud, ingeniør Hirsch, Georg og Katti Wancke, doktor Netvig, doktor Alex Brinchmann og arkitekt Boysen. -

Osten. Amerikanske styrker har rykket fram 20 km til i retning av Manila. Fly fra baser i India har angrepet Singapoer. 14. armé møter hårdnakket motstand 20 km V for Mandalay.

Norge. Natt til 19. januar ble Gestapos tidligere hovedkvarter i Narvik som

nå brukes av det norske statspoliti utsatt for et attentat. Av de 6 statspolitifolk som var til stede ble en dödelig såret. Det ble tatt 15 gisler. Blant annet h.r.adv. Petter Meyer. - På Nord-Nore fant det sted massearrestasjoner for 14 dager siden. - Det forlyder at NS-rådmann i Lillehammer, Waren-dorph har gjort et mislykket forsök på å begå selvmyrd. - Pastor Ljostveit og pastorene Mollestad, Bomann og Narum i Drammen er arrestert. Tyskerne har for kort tid siden beslaglagt Borre kirke og har fyldt det gamle gudshus med ammunisjon. Opprinnelig ville de svartmale bygningen, men har nå nøyet seg med å kamuflere den med granbar.

F R I T T

L A N D

15 - 2. årg.

Mandag, 5. februar. 1945.

SIVILT TENKESETT I KRIG.

Hos mange nordmenn, særlig i de minst krigsberørte distrikter, merker en ennå en "sivil" innstilling som før krigen var naturlig i vårt fredelige folk, rettet. Han ble arrestert i April ifjor på Hitlers egen befaling. Det var nemlig han som hadde gitt ordre med avsendelsen av de beryktede generalstabskartene som beslagas i Sverige. Han hadde gitt ordre om å sende dem pr fly til Oslo, men da flyet var ferdiglastet kom en høyere SS offiser til flyplassen og meddelt at, at 3 kasser konjak til Rediess skulle med. Da flyet var fulllastet nektet flyveren å ta med last. P.g.a. trusselen om arrestasjon ved ankomsten til Oslo ble kartene tatt ut og konjak kassene lastet inn. Kartene ble så sendt på jernbane med den følge at de ble beslaglagt. Major Henninghausen ble syndebukk og er skutt for at ikke historien skulle komme ut. Henrettelsen fant sted "etter høyere ordre".

Vil vi ha vår selvstendighet igjen, må vi føre krig; og vil vi føre krig, må vi lære å ta ødeleggelser og ofre med samme resignasjon som andre nasjoner. Jo hurtigere vi kommer gjennom krigens ildprøve, desto mere vil der bli igjen av våre sivile verdier.

HOLD OPP MED Å SI AHA.

Det er en del mennesker som har en usalig heng til å gjette og kombinere i disse tider når de erfarer noe om sine medmennesker.

Den sees så meget sammen med den ... Aha, sier enkelte, da har nok saker og ting fore.

Den går hjemmenfra eller kommer hjem på merkelige tider, og den har de og de besök... Aha, sier enkelte, og tror De ikke at de .. hm, hm...

Vi vil rette en alvorlig henstilling til slike geskeftige mennesker om å holde sine gjettninger og resultatene av sin skarsindighet for seg selv, ja helst overhodet ikke gjette og kombinere. Når krigen er over kan de briljere med sitt skarsinn og sin kombinasjonsevne, men i tider som disse er slikt uansvarlig, ja angiverisk. En liten ytring, et tilsynelatende uskyldig rytke kan fort komme på avveier og nå ører det ikke er bestemt for, det kan sette Gestapo på et spor, og resultatet kan bli at bra folk kan komme i fengsel, et godt arbeid kan bli ugjort for framtiden. Ofte kan det gjelde livet. Ingen i disse tider hvilke følger en tankeløs replikk kan komme til å få. Hvis Gestapo finner en trådende, har de ganske særegne metoder når det gjelder næste den opp.

Derfor skal du ikke være nysgjerrig og ikke "skarsindig". Vår blind og v for hva dinne medmennesker måtte ha for seg, spør ikke og gjett ikke. Legg ikke to og to sammen! Hold opp med å si aha. En dag sier Gestapo det kanskje så ...

N O R G E I U N D E R H U S E T .

Da utenriksminister Eden, som "the leader of the House" skulle avslutte debatten i Underhuset om det greske problem begynte han med følgende uttalelse: "Jeg ønsker å si noen ord om to av våre allierte, som for øyablikket kanskje mener enn de noen gang tidligere har gjort under krigen; Holland og Norge, to land som hende har gitt noen av våre allierte et eksempel i spørsmål om politisk enighet, to land som alltid i størst mulig utstrekning har bidratt til de alliertes anstrengelser. Jeg tror at Underhuset i denne prøvelsens stund ønsker, at et budskap skal gå ut fra oss til disse folk, for å si dem, at vi skal gjøre alt som står i vår makt for å hindre deres lidelsor og at vi i de kommende år skal huske den lysende rolle de har spillet."

KONJAKK TIL REDIESS.

Atlantic-radioen meddeler: 12 januar ble major Walter Henninghausen henrettet. Han ble arrestert i April ifjor på Hitlers egen befaling. Det var nemlig han som hadde gitt ordre med avsendelsen av de beryktede generalstabskartene som beslagas i Sverige. Han hadde gitt ordre om å sende dem pr fly til Oslo, men da flyet var ferdiglastet kom en høyere SS offiser til flyplassen og meddelt at, at 3 kasser konjak til Rediess skulle med. Da flyet var fulllastet nektet flyveren å ta med last. P.g.a. trusselen om arrestasjon ved ankomsten til Oslo ble kartene tatt ut og konjak kassene lastet inn. Kartene ble så sendt på jernbane med den følge at de ble beslaglagt. Major Henninghausen ble syndebukk og er skutt for at ikke historien skulle komme ut. Henrettelsen fant sted "etter høyere ordre".

P R E S S E K L I P P .

Svære cementblokker som ble oppført på Englands sydkyst i 1940 som forsvar mot invasjonen, blir nå bygget om til mur for å beskytte kysten ved storm.

Blokken som veier 8-9 tonn, blir sprengt med nitro-glycerine, knust og bygget opp til en 3m. høy mur som vil kunne holde for den sværeste sjø og storm. - - -

Daily Herald skriver: For nettopp 25 år siden begynte verdens siviliserte stater et imponerende eksperiment.

10 januar 1930, ved Versailles-traktatens ikrafttreden, begynte Folkeförbundet sin offisielle virksomhet. Eksperimentet ble mislykket. Dermed er det ikke sagt at det ikke kom noe godt ut av Forbundet. Mange av dets departementer gjorde arbeide av uvurderlig nytte.

Allikevel, det store forsøk må kalles en fiasko, fordi dets hovedformål, å hindre krig ikke ble nådd.

Til tross for Folkeförbundet marsjerte Japan inn i Kina, Italia overfalt Etiopia, Tyskland rustet jevnlig og sikkert og ble trenet av naziledere til et forsøk på verdensherredømme. Til tross for Folkeförbundet ble "Verdenskrigen" 20 år senere etterfulgt av en ennå volsommere verdenskrig.

Dette tragiske resultat var ikke følge av svakhet i F.F.'s grunnprinsipper. Feilen lå hos F.F.'s medlemmer som forrådte sine forpliktelser og sammen med andre medlemmer av F.F. var for svake moralisk eller i militær styrke til å samarbeide for å stanse forbryterne.

Idag, når vi ser tilbake på de 25 års mange feil og famlende forsøk, er det ingen tilbøyelighet blant rett-tenkende mennesker i noe land til å være kynisk overfor nødvendigheten av et nytt forsøk for å skape en kollektiv sikkerhet. Vi betaler fremdeles straffen for disse feilgrep, og våre lidelsor lærer oss at forsøket må gjøres. - - -

Schlesia var et typisk eksempel på "nyordningen". De polske fabrikker og gruber ble fratatt eierne uten erstatning. Den tyske stat varetok dem og solgte dem til "Bergwerksverwaltung Oberschlesien m.b.H.", et selskap dannet av Hermann Göring -werke. Dette selskap, som var donnet med en grunnskapital på en million mark kunne et år etter starten forhöye grunnskapitalen uten ytterligere innskudd, med 199 millioner mark. Den var blitt eier av 23 gruber, "kjøpt" av staten, ikke av eierne. Den polske arbeidskraften ble utnyttet på den mest hensynsløse måte, økning av arbeidstiden og avskaffelse av alle høytidsdager. Gauleiter Bracht skrev i 1941 at Ober-Schlesia ikke bare hadde økonomin og militære oppgaver, men også skulle fremme konsolideringen av germanismen i Øst-Europa. - - -

NORGES NYTT.

Etter likvideringen av polititiltnant Brynhildsen i Drammen er lederen av den politiske avdeling ved Drammen politi blitt helt vill. Han løp for en tid siden gjennom byens gater sammen med sin fetter "kunstmaleren" og angiveren Nilsen og en stor politihund, fektet med revolveren, slo til folk, brølte dem opp i ansiktet og jaget dem foran seg. En eldre drammenser som sto i trikket sammen med en venn passerte med denne om julens glede og kom inn på emnet julebokker. Nettopp da kom berserkeren Gamborg Nilsen forbi. "Er det meg du kaller julebokk?" brølte han, idet han slo til mannen i ansiktet. Mannen ble helt stum men Gamborg Nilsen gjøv på ham igjen og brølte. "Du er kommunist". Derpå gikk han løs på dem som sto omkring og folk tok til bens for å redde liv og lemmer. -

Noen statspolitimenn under ledelse av den betyktede Oppgård fra Stange dukket for en tid siden opp i Vågå for å arrestere fire menn som de mente hadde hatt befatning med noen fallskjerner som var sluppet ned i Vågafjellene. Under besøket hos en av de mistenkte opptrådte de meget brutalt og mor til gutten som ba for sin stønn, fikk en knytneve midt i ansiktet. Da tre av de mistenkte var hentet bega bøddelgjengen seg til den fjerde, Olav Bismo på Otta. Bismo var syk og sengeligende, men da statspolitiet hamret på døren, gikk Bismo bort for å lukke opp. Oppgård trødde han ville holde døren igjen og fyrtet løs med det resultat at Bismo ble rammet av flere skudd. Han ble ført til Fylkessykehuset på Lillehammer hvor han døde dagen etter. I bygden vet ingen hvor det er blitt av de tre andre. -

NS-presten Jac. Haug, Arendal, er utnevnt til domprost i Stavanger fra 1. februar. Ved sin avskjedspreken i Arendal hadde han 11 tilhørere. Nyttårsdag da pastor Sagdahl på eget initiativ holdt gudstjeneste i den samme kirke hadde han 1.100 tilhørere. -

I et brev fra Jørgen Juve fra Bjørnevætn fortelles om et ektepar Syltvik. De var begge i 40 års alderen; mannen var smørekurer og fisker. Sommeren 1943 hørte de et fly og så to fallskjerner med forsyninger. De drev ut i sjøen, men mannen rodde ut og fikk sakene inn i nauget. Samme natt kom en patrulje og fikk forsyningene. Tyskerne kom nå og holdt husundersøkelse og var meget ubehagelige. Syltviks forsto at de var angitt og forsøkte å rømme. Som påskudd fortalte de at de skulle arbeide i utmarken. Tyskerne forsøkte å finne dem; de sørte overalt og gjennomstreifet hver kvadratmeter. I 3 døgn lå ekteparet under en stenhelle. Hunden deres hadde fulgt med dem, men de måtte drepe den for at den ikke skulle røpe dem. Tyskerne var stadig på jakt etter dem og sto flere ganger oppe på stenhellen. Det tredje døgnet ble det skodde og tykt i fjellet, og de benyttet anledningen til å komme bort. De gikk i 10 timer uten sko og levet i fjellet i 9 uker. De grep ikke å komme i kontakt med patruljen, men fant noen kjeks som var lagt igjen og levet av dem og av vilde bær. De var til slutt klar over at de måtte ha hjelp, men det var vanskelig, for ikke alle var å stole på. En gang var det en kone, fru Klevik, som plukket bær i nærheten. Hun hadde med seg hunden sin; den kom bort til Syltviks, og da de kjendte den, kom de fram og hilste. Fru Klevik trødde ikke sine egne øyne, alle trodde de var rømt over grensen. Tyskerne hadde hvelvet båten deres og spredt ut det rykte at de var omkommet på sjøen. Fru Klevik ordnet med en mann som skaffet dem forsyninger hver uke. Han var såkalt "radionazist" og skaffet nyheter fra London. Tilslutt bestemte fru Klevik at de skulle være i hennes fjøs, og der oppholdt de seg et år. Tyskerne var like utenfor og hadde skyteøvelser mot fjøsveggen. Tiden fordrev fru Syltvik med å kande ull som fru Klevik spandt, også strikket fru Syltvik 25 lusekofter. Fru Klevik solgte dem, og alle undret seg over hvor rask hun var til å strikke.

Da jeg kom for å hilse på Syltviks, forteller Juve, var mannen på sykehus. Fru Syltvik satt og kardet, mens fru Klevik spandt. 26. november i fjor var de fri og gleden var stor. Særlig nød de å kunne snakke. Juve hadde lånt Syltviks dagbok som var skrevet i den "7. sans", og derfra har jeg tatt dette utdrag, skriver Juve. -

Vi gjør oppmerksom på at en rekke arrestasjoner i den senere tid skyldes at folk har glemt at det er noe som heter postsensur på innenrikspost. Særlig hyppig er kontrollen i kystbyene sør og vestpå. Det er på tide at folk passer bedre på munn og penn. Selv "uskyldige" bemerkninger om andre mennesker er utillelige. -

NYHETENE SØNDAG.

Flyangrep mot Berlin. Over 1.000 flygende festninger ledset av 900 jageres angrep lørdag målt i Berlin. Neutralte korrespondenter meldte søndag at byen fremdeles brenner. Det var det største angrep på Berlin under krigen. De amerikanske fly angrep i to bølger og møtte liten motstand fra Luftwaffe. Man mener at grunnen - foruten de alliertes ødeleggelsjer av flyplasser og fly - er den at Luftwaffe er opptatt med å støtte styrkene på østfronten. Det ble kastet 2.500 tonn bomber i løpet av 45 minutter. Hovedmålene var Anhalterbahnhof, skiftetomter i Tempelhof og militære og sivile kontorer. Luftfartsministeriet skal være rammet. Da annen bølge av fly kom, lå røkskyene så tett over byen at innsiktningen måtte foregå ved hjelp av instrumenter. En kaptein på et av flyene forteller: "Vi kunne klart se skiftetomtene som var fulle av tog. Det var tydeligere enn jeg noengang tidligere har sett det. Hvor jeg så rundt meg var luften full av fly og bomber. Det var ikke mer enn halvparten så meget luftvernild som vanlig." - De eskorterende jagerfly angrep også mål lengre ø, mindre enn 15 km fra Oder. De kunne tydelig se glimtene av de russiske kanoner. - Utenlandske korrespondenter har fått beskjed om å fortelle at berlinere ikke viser det ringeste tegn på nervositet, men samme beherskelse som under tidligere luftangrep. - Det svenske konsulat er delvis evakuert fra Berlin.

Østfronten. Sjukovs styrker nærmer seg Oder under heftige kamper. Fredag ble Brossen, 15 km fra elva besatt. Lørdag ble Sonnenburg, 8 km ø for Küstrin, og Reppen, 20 km fra Frankfurt an der Oder, erobret. Søndag meldes fra Moskva at styrkene rykker nærmere mot Oder under heftige bajonettkamper. En stor tysk styrke er ødelagt i skogene SØ for Berlin. Tyskerne hadde 8.000 faine og det ble tatt 10.000 fanger. Sjukovs artilleri er nylig forsterket og bombarderer tyske stiller på Oders vestbredd. - På nordfløyen av den russiske offensiv er styrkene trengt dybere inn i Brandenburg og Pommern. Schloppen, 40 km V for Schneidemühl er tatt. Den tyske pinsvinstilling Thorn lenger bak fronten er stormet. Den tyske garnison overga seg eller ble utslettet. Lørdag ble det meldt at Sjukovs høyre fløy hadde nådd Slodin, 60 km fra Stettin. - I Øst-Preussen rykker Tsjernjakovskis styrker fram på bred front. Tyskerne blir splittet opp i grupper, ^{eller} tilintetgjort / tatt til fange. Kampene om Königsberg fortsetter. 9/10 av Øst-Preussen er nå på russernes hender. - Det foreligger ingen nye meldinger fra Schlesia hvor Sjukovs og Konjevs styrker holder en lang strekning av Oder-linjen. Flyktninger fra Pommern og Schlesia strømmer vestover. - I Ungarn fortvilles stådig stillingen for tyskerne. Ved Szekesfehervar har russerne slått tilbake et forsök fra tyskerne på å slå seg gjennom til Budapest. I Budapest presses tyskerne sammen på et stådig mindre område.

Vestfronten. 1. amerikanske armé har trengt gjennom det første bunkersalte i Siegfriedlinjen ø for Monschau og nærmer seg annen forsvarslinje. 6 tyske landsbyer ble tatt lørdag. Lenger S har styrkene rykket fram 2 - 3 km gjennom Gerolsteinskogen. 3. armé har befestet sitt bruhode ved Our, og rykket inn i Schneifelskogen, SØ for St. Vith. Fire tyske byer til er inntatt. 7. amerikanske armé møter hårdnakket motstand S for Bitsch. 1. franske armé tok Colmar fredag og har praktisk talt utslettet Colmar-lommen. Fra Nederland meldes om tiltagende britisk og kanadisk virksomhet over Rhinen.

Flyangrep. 400 tunge amerikanske bombefly angrep lørdag anlegg for syntetisk olje og skiftetomter i Hamburg-området. Tunge britiske bombefly angrep natt til søndag oljeanlegg i Dortmund.

Østen. Amerikanske kjempefestninger har senket den store flytedok i Singapor. Andre festninger har angrepet industriområdet ved Kobe i Japan. På Luzon rykker amerikanerne videre fram og står nå 20 km fra Manila. I Burma samler japanske tropper seg for å forsvare Mandalay. Den første konvoj er kommet til Kina over Burmanelen.

Norge. Et norsk skip er ankommet til Nord-Norge ikke bare med levnetsmidler, men også med biler til transporter. - Det antas at tyskerne vil flytte sin Østersjø-flåte til havner i Norge. Ubåtskolen fra Gdynia skal flyttes til Horten.

Forleden dag var gatene i Oslo by fullklistret med plakater, som forklarte tyskerne en rekke sannheter. - Er det tyskerne selv som har satt dem opp?

F R I T T L A N D

Nr. 16 - 2. årg.

Onsdag, 7. februar 1945.

POLITISK FRIHET - POLITISK ANSVAR.

Krigen nærmer seg raskt sin avslutning. Fra alle kanter presser de allierte hærmasser sammen mot fiendens nervesentrums. - Verden venter spent på budskapet fra det bebudede tremaktsmøte som vil gi signalet til det sieste stormlopp mot restene av Hitlers storhet.

Med samme fart og tygge rykker fredsproblemene fram i forgrunnen. Frigjøringsverket krever ennå den fulle innsats av den enkelte av oss, men med seirene over tyskerne og nazismen er ikke slaget endt, - vårt ansvar for landets framtid rekker videre enn dette.

Hvilke ofre frigjøringsverket vil kreve og hvilke ødeleggelsjer vi kommer til å oppleve vet vi ikke, men hvis vi er klar over ofrenes nødvendighet, løser våre oppgaver og deltar aktivt og våkent, har vi en garanti for at vi best mulig slipper igjennom vanskelighetene. Frigjøringsverket i andre land har tydelig vist oss at meget ligger i vår egen hånd. Vi kan hindre ødeleggelsjer, vi kan minske fiendens krigspotensial og vi kan lette de alliertes frammarsj. Idag er vi ikke tilskuere til et verdensdrama - vi er selv med når vår skjebne og framtid avgjøres.

Ved å vinne tilbake vår politiske frihet er bare grunnlaget gjort. Samfondet skal gjenreises, og gjenreisingen skal vi alle ta del i og være ansvarlig for, og det foraligger en rekke planer som vi skal ta stilling til uten fordommer. Vi er oppmørsom på at under overgangstiden vil ansvaret komme til å hvile på noen utvalgte personer som skal lede landet inntil lovlige stortingsvalg kan avholdes. På disse personer ligger et særlig ansvar, et vil bli krevet et ubegegnet og samvittighetsfullt arbeid av dem. Langsiktige og uøjenkallelige planer må ikke iverksettes uten folkets samtykke og det kommende storting må ikke bindes politisk. Deres arbeid vil i sin tid bli gransket. Men under sitt store ansvar har de styrende under overgangstiden å gjøre Norges framtid rikere og lykkeligere.

Det er ønskelig at nye valg blir avholdt så snart som mulig etter befrielsen og at det vil gi uttrykk for folkets sanne oppfatning og ikke er resultatet av politisk propaganda. Enhver skal gjøre seg opp sin mening fritt og uavhengig uten forutinntatt politiske fordommer. Like lite som under frigjøringsverket må tilskuermentaliteten her gjøre seg gjeldende. Tyskland har gitt et skremmende eksempel på hvor politisk inaktivitet fører hen. Det ligger i hver enkeltts hånd å gi et puff til utviklingen - etterpå er det for sent å beklage den. Redelsen for å bryte enigheten må ikke føre til politisk søy. En enighet som ikke bunner i individets overbevisning har ingen verdi. Uenighet og illojalitet er ikke synonyme begreper. - Vårt mål er den individuelle ansvarsbevissthet som er kjernen i et sant demokrati. -

T A T S M I N I S T E R H Y G Å R D S V O L D S T A L E T O R S D A G .

Hygårdsvold talte torsdag for en stor forsmling nordmenn i London. Han talte bl.a.: I den første tid etter befrielsen gjaldt det i første rekke skaffe import av matvarer og førtige produkter. Men vi må være klar over ikke andre land kan dekke hele vårt behov. Vi må derfor sørge for at vårt land produksjon i hvert fall blir bragt opp på forkrigsnivå. De andre må kan nemlig ha nok med seg selv. Regjeringen har derfor så langt det latt seg gjøre sørget for forsyninger av råstoff og hjelpemidler til

produksjon og forsyninger. Like så vel som der er rasjonering i de enkelte land vil der bli rasjonering med verdenstilgangen på råstoff og maskiner idet der er mange land som har lidd under tyskeres okkupasjon. Det kan også tenkes at de land som er i stand til å leve, heller vil leve det ferdige produkt. -- Selv om det ikke har lykkes oss å skaffe alt vi behøver har man dog fått løfte på det vesentligste.

Hva den politiske situasjon angår uttalte statsministeren at hans regjering siden 1940 hadde vært en samlingsregjering utgått av alle politiske partier av noen betydning, og den har derfor sjølvsagt ikke kunnet treffen avtaler av større politisk betydning idet det først må ges folkeviljen anledning til å si sin mening etter befrielsen. Til dem som hevder at det vil være udmerket med et sterkt politisk parti ville han ha sagt at et folks største gode var dets anledning til et fritt politisk liv og en fri meningsutveksling, og han var heller ikke i tvil om at selv om folket under krigen hadde vært samlet i en front mot tyskerne så ville det etter krigen være forskjelleige politiske retninger. Regjeringen har ikke bundet seg til noe bestemt program, og videregående planer var det ikke deres sak og ta standpunkt til. Dette måtte overlates de ansvarlige myndigheter når Norge igjen var fritt.

Han sa ar der hadde vært endel trykksaker i omløp med underskrifter angivelig av kjente menn, bl. a. 5 av regjeringens medlemmer, men disse var falske.

Man må ikke etter krigen hefte seg med diskusjon om hvem som hadde gjort mest, hjemmefronten eller utefronten, men hvis vi alle setter Norges interesser over frontene, vil det ikke bli spørsmål om hvem som har gjort den største innsatsen. Det vil være arbeide for alle for det store felles mål: gjøre Norges framtid rikere og lykkeligere.

P R E S S E K L I P P .

I langt større grad enn noe annet land finansierer Tyskland krigen ved minsking i konsumsjonen og forbruk av realkapital. Staten betaler ut i kontante penger, og resultatet blir derfor at pengekapitalen stadig vokser, mens realkapitalen avtar like jevnt. Samtidig synker arbeiskraften i kvalitet og kantitet, og her ligger det sentrale problem for etterkrigstiden. 30 juni 1944 var Tysklands statsgjeld øket med 262 milliarder - det dobbelte av det høyeste beløp som noen gang ble nevnt som skadeserstatning i Versailles. Og gjelden har øket i stadig raskere takt: i 1940 med 33,5 milliard RM, 1941 48,6, 1942 57,2, 1943 69,4, første halvår 1944 43,9. Tidligere ble ufatelige beløp presset ut av de okkuperte land, og det blir det nå slutt med, delvis p.g.a. av krigshendingsene og delvis fordi det ikke fins mer å suga ut av landene. ---

De nøytrale legasjonene i Berlin har begynt å utdele identiteteskort på russisk til sine medborgere. ---

Tyrkiet har tilbuddt seg å erkläre Tyskland krig og øyeblikkelig stille 25 divisjoner til rådighet for de allierte, opplyser diplomatiske kretser i Paris, som ansees for pålitelige. Noen offisiell bekrefteelse har det ikke vært mulig å oppnå. ---

Legene i den besatte del av Holland har rettet en protest til riksminister Seyss-Inquart, der de gjør ham og hans regime ansvarlig for mangelen på levnetsmidler. Rasjonen inneholder ikke mere enn 600-800 kalorier, eller mindre enn halvdelen av det som er nødvendig. Legene påviser, at jernbanestreiken ikke er skyld i matmangelen. Sykdommer herjer i en tidligere ukjent utstrekning bl.a. på grunn av mangel på rengjørings- og desinfeksjons-

ier. Legene protesterer også mot deportasjonene, som betegnes som et brudd menneskelig og internasjonal rett, en hevnakt mot vengluse mennesker. Ifølge Østfronten. Mørkalk Sjukovs styrker står nå i avsnittet ved Küstrin langs protesten har det hendt at syke og vannføre er deportert. Alle disse tiltakene - heter det til slutt - en hän mot Hitlers uttalelse om at det tyske folk er bärere av en hög kultur. -

Det er flere ganger blitt bevist at en hel del av de tallrike revolverrana i Kjøbenhavn er utført av menn fra Shellhuset, Schalburglogen, eller SS-huset ved Jernbanegade.

For en tid siden ble en større affære avslørt, hvor 25 såkaldte dansker i tysk tjeneste var innblandet. På et av pantlånekontorene i Kjøbenhavn ble 3 unge menn anholdt. De forsøkte å pantsætte forskjellige varer, som viste seg å være tyvegods. De medga av de helt til for kort tid siden hadde vært med i SS-avdelinger. De hadde imidlertid funnet tjenesten for besværlig, for lite inntektbringende, og altfor risikabel med tanke på Tysklands forestående nederlag, og derfor hadde de desertert sammen med noen andre SS-menn. Deretter hadde de dannet en regulær røverbane, og allerede gjennomført flere kupp. For fullständighetens skyld opplyses at de unge menn hadde fått sin utdannelse ved en högskole i Tyskland. -

General Paulus har dannet en provisorisk tysk militærregjering fortelles. Den skal begi seg til Königsberg når denne by er erobret. Den nye regjering skal da umiddelbart innlede forhandlinger om våpenstilstand med de allierte. Når denne våpenstilstanden er undertegnet, kommer en fri tysk armé til å slutte opp ved siden av de russiske. Den provisoriske regjering kommer til å bli tilbake så snart frie valg er holdt i Tyskland. Denne sensasjonelle melding, som skriver seg fra Sofia over Ankara må mottas med stor mistro. Det ville stemme dårlig med de alliertes politikk at de var med på å gi de militære makt i det overvunne Tyskland. -

Helsinki og noen andre finske byer har hatt besök av den røde armes sang- og dansetrupp. Alle kvelder har det vært fullt hus, utsolgt lang tid i forveien og voldsom begeistring. Koret begynte konserten med å syng "Vårt land" på finsk. -

National Broadcasting Corp. korrespondent Merrill Mueller, som nylig er kommet fra det allierte hovedkvarter i Paris, har meddelt at general Eisenhower har opprettet kontakt med Stalin. På spørsmål om dette betyddet at det var opprettet operativt samband mellom Øst- og vestfronten, svarte Mueller at han ikke hadde anledning til å gi nærmere opplysninger. Hans uttalelse tolkes imidlertid dit at den felles operasjonsplan for den russiske front og vestfronten for første gang eksisterer. -

Det vitenskapelige arbeid i Russland fortsetter trots krigen. Moskva-radioen meddelte at en ekspedisjon sendt ut av "det arktiske institut" har samlet en masse materiale som bl.a. har bekreftet at det finnes en magnetisk pol nr. 2 i det arktiske området og samtidig gjort det mulig å beregne dens beliggenhet.

N O R G E S N Y T T.

Da luftvernets folk etter bombingen nyttaaften kom ned i kjelleren til nummersveien 4, gården hvor "Höhere SS und Polizeiführer Nord" holdt til, fant de ved siden av tilfluktsrommet som var for gårdenes folk, et rom hvor det var pinebenk med rekkmer til å spenne ofrene fast til benken. Fra dette rommet gikk en gang til Sicherheitspolizeis kontorer i Viktoria Terrasse 7. - Mandag aften ca. kl. 21 inntraff det en voldsom eksplosjon i Bogstadveien.

Stor skade skal være oppstått i et dieselmotorverksted og en bensinstasjon, som ligger i dette kompleks. -

Lørdag ca. kl. 18 ble det forøvet attentat mot en leilighet i Th. Hefsgt. 44. Innehaveren av leiligheten var en angiver, en tobakkshandler. Han skal skyndsomst ha fortrukket til andre strøk da det ble noe for t for ham. -

Jet advares mot montør Alf Stue, født 6/4 1895, bolig Jens Bjelkesgate 43. Han er angiver. -

Svensk kringkasting har nå gitt nærmere enkeltheter om sabotasjen på jernbanen ved Jörstad. Det gikk 6 dager før tyskerne klarte å reparere bruddet. De tyske vakter som unnlot å gi varsel i tide er stillet for standrett og døden. -

En stor gruppe nordmenn har gått på ski fra Harstad til Kirkenes, det sies at det skal være flere hundre mann. -

N Y H E T E N E T I R S D A G.

Østfronten. Marskalk Sjukovs styrker står nå i avsnittet ved Küstrin langs Oder på en 100 km lang front, og har drevet tyskerne ut av praktisk talt alle stillinger på østsiden av elva. Russiske styrker står i utkantene av Küstrin og nærmer seg Frankfurt. Ifølge tyske meldinger skal russerne ha opprettet bruhoder på vestbredden av Oder NV for Küstrin og N for Frankfurt. Disse meldinger er ikke bekreftet fra Moskva. Mandag ble det meldt at russerne hadde nådd Oder-kneet NV for Küstrin og sto mindre enn 5 mil fra Berlin. Korrespondenter melder at det er tatt 20.000 fanger mellom Frankfurt og Küstrin. Tyskerne er drevet ut av Neudamm og Bärwalde, N for Küstrin. Jernbanen mellom Küstrin og Stettin er avskåret. Det raser heftige kamper i Pyritz, S for Stettin. Soldin og Zielingen er tidligere inntatt. På S-avsnittet har Konjevs styrker i Schlesia satt over en ikke navngitt elv, opprettet et brufeste og rykket 20 km vestover mot en landevei som er av vital betydning for tyskerne. Tyske meldinger om at Konjevs styrker har klart å smelte sammen to bruhoder i nærheten av Breslau og rykker videre vestover er ikke bekreftet fra Moskva. I Øst-Preussen gjør russerne nye framstøt. Bartenstein og Landsberg ble inntatt søndag. Havnebyen Kranz, N for Königsberg, er inntatt og de tyske styrker er derved delt i to. Tyske tropper mellom Danzig og Königsberg er trenget ut til sjøen og kjemper med ryggen mot havet. Kurische Nehrung er rentet for tyskere. Korrespondenter melder at tyske soldater har skutt SS-folk som vil tvinge dem til å fortsette kampen. Russerne holder på å tilintetgjøre tyske styrker som er omringet bak fronten. I Posen-avsnittet er de tyske styrker trenget ytterligere sammen.

Vestfronten. 3. amerikanske armé har trenget gjennom hovedstillingene i Siegfriedlinjen i skogområdet ved Schiee-Elfel. Brandscheid, Schlauenbach og Hagscheid er inntatt. Hele Belgia er nå fritt for tyskere. Amerikanerne har vunnet igjen alt det terräng som ble tapt ved tyskernes offensiv, og på et punkt er de trenget dypere inn i Tyskland enn de har vært noen gang før. 1. amerikanske armé har jevn framgang. Schleiden og Geemünd, Ø for Monschau blir bombardert. I Alsace har franskmennene fra Colmar, og amerikanerne fra Mühlhouse oppnådd kontakt og resten av tyskerne i Colmar-lommen holder på å knuses. Det allierte hovedkvarter melder at de tyske tap i desember og januar under von Rundstedts offensiv var 220.000 mann, hvorav halvparten falt. Hitler måtte sette inn reserver som han hadde trenget for å møte den russiske offensiv som han visste måtte komme.

Flyangrep. Britiske bombefly røttet natt til mandag et konsekvent angrep mot Bonn og bensinfabrikker i Ruhr. Hannover og Dortmund ble også angrepet. -

Fotografier viser store skader i Berlin etter angrepet lørdag. Svenske korrespondenter melder at det fremdeles raser brander og at tidsinnsilte bomber eksploderer. Berlin er ikke bare en stor fabrikkby, men et meget viktig trafikkensentrum. 14 hovedjernbaner går ut fra Byen. I fredstid ble hver dag 100.000 tonn ekspedert ut fra byen, og nå under krigen rimeligvis langt mere. 9 av de største flyruter fra Tyskland til andre deler av Kontinentet går ut fra Tempelhof; hovedvekten av trafikken fra Ø til V går over hovedstaden. - Mosquitos var igjen over Berlin natt til tirsdag. 1.300 tunge amerikanske bombefly angrep mål i Magdeburg, Cottbus og Leipzig-området. Fly fra Italia angrep oljebedriften i Regensburg. Taktiske fly fortsette angrepene mot kommunikasjonene i Nord-Italia og Østerrike, særlig Brennerpasset. Fotografier viser at banen over Brenner og alle andre jernbaner nordover er blokert.

Østen. Amerikanerne er rykket inn i Manila. Tre amerikanske styrker omringet japanerne og er i ferd med å rydde byen. V på Luzon er en annen flentlig garnison avskåret på Ratan-halvøya. - Fly fra fire britiske hangarskip angrep i forrige uke oljeanlegg på japansk-okkupert Sumatra. Mange av de viktigste anlegg fikk fulltreffere. 65 japanske jagere ble skutt ned, 15 britiske fly gikk tapt. Skipene led ingen skade.

London. Fagforeningenes verdensorganisasjon åpnet kongress i London tirsdag. Norske delegerte var Ingvald Haugen, A. Ruud og Arthur Andersen. Sverige er også representert. De svenske deltagere deltar i alle drøftelser unntatt de som angår krigen. Det ble opplyst at Churchill, Roosevelt og Stalin for tiden har en konferanse.

Hellas. Fredsforhandlingene mellom den greske regjering og EAM ble gjenopptatt tirsdag. EAM har nå godtatt den greske regjerings betingelser for amnesti.

F R I T T A L A N D

17 - 2. årg.

Fredag, 9. februar 1945.

ROGSTAD OG ANDRE LØGNER

Gjør nazipropagandaen inntrykk på oss? Tror vi noen av alle de løgner, for-skal redde landet ut av utført. La oss lære av historien og ikke glemme hvor falskninger og forvengninger som daglig finnes i vår nazikontrollerte presse?skylden ligger.
Ibs de fleste går det nok hus forbi, men hos endel svake sjeler hender det at noe smetter inn bakveien. Men det er løgn, løgn og etter løgn det nazistene leverer og vi skal her nevne noen av de verste i den siste tiden.

Gestapos mest trofaste hjelper her i landet, den beryktede fylkesfører Rogstad ved eller i Oder-linjen så å si i hele dens bredde. Først her har tyskerne blad i Trondheim, viste forleden på et møte fram en person, som ble utgitt for kunnst samle seg til mer enn rent oppholdende strid, og det som kommer til å være Arne Tømmeraas, en av hjemmefrontens menn som i følge "jøssingryktene" prege frontbildet i den nærmeste framtid, blir sikkert kampen om Oder-overfolle våre pint ihjel av Gestapo. Her fikk man altså svart på hvitt/hjemmekontlederen levde i beste velgående.

Men hvordan forholder det seg så med denne sak? Hele Trondhjem vet med bestemhet at den stedlige avdeling av "sikkerhetspolitiet" i november måned underrettet Tømmeraas' familie om at Arne Tømmeraas hadde tatt sitt liv i cellen ved henging og at hans urne sto i krematoriet til avhentning. Av erfaring vet man jo hva det betyr, og da dessuten Tømmeraas er utslettet av foleregistret og alle behörige norske myndigheter er fortrolige med hans død, er det ikke "ryktene" om at han var pint ihjel ikke var så rent uberettiget i likevel.

Derpa vises han fram lys levende på et NS-møte i Trondhjem, ifølge Rogstad opprettet bruhoder på den annen bredd, og hvordan det nå kan ha seg med det elskverdigst utlånt av Gestapo. Her står man overfor ett av to: Enten har Gestapo i november drevet en hittil ikke praktisert form for spøk ved å under-neste støt. Han har alt fått fram en meget betydelig del av sitt mekaniserte rette familiens om hans "selvmord", mens han i virkeligheten fortsatt ble holdt i infanteri til den bresje panserspissene har åpnet, og det synes å framsi i live for at man kunne presse mer ut av ham; eller så var meddelelsen til familien riktig, hvilket vi ifølge tidligere erfaringer kan regne med. I siste fall driver Rogstad nå det groveste falskneri og framviser en annen person som Tømmeraas, vel vi tende om at det i salen bare var NS-folk og ingen jøssinger som kunne avsløre falskneriet. Dette tiltor vi forøvrig gjerne en mann som uten skrupler myrdet teatersjef Gleditsch og en rekke andre uskyldige menn for noen år siden. Og så vil denne mann etter fire års böddelveldel tille oss at Gestapo ikke benytter seg av tortur. Riktig nok benyttes ikke tortur mot ofre som Gestapo vet ikke sitter inne med viktigere opplysninger, men får de tak i en mann som de mener vet meget, så piner de ham med de mest effinerte og brutale metoder til han enten snakker, eller til det ikke er mer liv igjen. - Vi minnes Salvesen og Aubert, foruten mange, mange andre som nå er døde eller som vandrer rundt som synlige beviser på hva Gestapo kan gjøre med et menneske. -

En annen sak som ble slått stort opp forleden dag var noen dokumenter som funnet hjemme hos direktør Schjeldrup. Dokumentene behandlet Norges forhenger etter krigen og det hele så meget trist ut ifølge den "norské presse". For å gjøre det helt riktig troverdig ble orginaldokumentet gjengitt fotografisk. Men da det tok turen til en bitteliten tue veltor hefe det store propagandalasset. Ved nøyaktig gjennomsyn av de fotografiske dokumenter oppdager man nemlig at det benyttes no og enno hvilket som bekjent er den rettskrivningsform de hjemlige nazimyndigheter innførte etter 1941. Vår regjering har alltid forfektet og benyttet formene nå og ennå. Det er svært onkelig og usannsynlig at denne regjering og dens medarbeidere nå plutselig skulle begynne å benytte seg av den nazistiske rettskrivning.

Det er ikke lett å lyve. Og når Rogstad og likesinnede nå lyver av alle krefter for om mulig å redde sitt usle liv er det ikke så vanskelig for et tenkende menneske å gjennomskue løgnen. Men man må bruke sin tanke og sin vernuft og ikke som enkelte svake sjeler la noe av løgen forgitte sinnet. Nei er vi klar over at det ikke blir noen dans på rosér når krigen er slutt, men vi må også være klar over at det er tyskerne og deres lakeier, våre hjemlige landsforrædere, som er skyld i at vårt land og en stor del av den øvrige verden er utsuget og utplyndret. Historien viser at ikke de menn som

skaper elendigheten får lide, men derimot de som etterpå overtar styret og følger med.

UKEOVERSIKT

Kampene på østfronten er trått inn i en ny fase i og med at russerne står blad i Trondheim, viste forleden på et møte fram en person, som ble utgitt for kunnst samle seg til mer enn rent oppholdende strid, og det som kommer til å være Arne Tømmeraas, en av hjemmefrontens menn som i følge "jøssingryktene" prege frontbildet i den nærmeste framtid, blir sikkert kampen om Oder-overfolle våre pint ihjel av Gestapo. Her fikk man altså svart på hvitt/hjemmekontlederen levde i beste velgående.

På sørfløyen, både nord og sør for Breslau, opprettet russerne alt for mer enn en uke siden bruhoder på Oders venstre bredd, blant annet ved Steinau og Oppeln, og et av de viktigste trekk i det strategiske bilde for øyeblikket er den offensiv russerne har satt i gang i dette avsnitt. Det later til at de har fått brakt over elva ganske betydelige styrker, og et støt fra Schlesia nordover inn i Brandenburg vest for Oder kan komme til å representere en meget viktig flanketrussel for tyskerne, som allerede er hardt angatt frontenes dat om "ryktene" om at han var pint ihjel ikke var så rent uberettiget i likevel.

Ubekrefte meldinger sier at russerne også her alt har gått over elva og er det nærmest sannsynlig at marskalk Sjukov kommer til å vente lenge med sitt nærmeste støt. Han har alt fått fram en meget betydelig del av sitt mekaniserte infanteri til den bresje panserspissene har åpnet, og det synes å framsi av meldingene at det også er satt inn en kraftig artilleriforberedelse. En viss avslapping i tempoet i denne uke har vært merkbart, men det er ikke mer enn man måtte vente når man tenker på at russerne med rekordfart har tilbakelagt strekningen fra Warszawa til Frankfurt og trenger en viss tid til å bringe sitt etappevesen i orden. Intet tyder imidlertid på at russerne akter å stanse ved Oder. Deres vinteroffensiv har en slik støtkraft at man må regne med at deres mål er: Berlin før vårløsningen kommer. Om de vil forsøke å realisere denne plan ved et frontalt angrep mot rikshovedstaden, er ikke sikkert; det er kanskje vel så sannsynlig at Sjukov vil omgå de sterkt befestede byer Frankfurt og Küstrin og forsøke en omfatning av den nordlige eller sørlige flanke, enten ved et støt over den pommersk-meklenburgske slette eller ved en offensiv mot Elben-linjen og videre mot nordvest fra de solide bruhoder russerne har på venstre bredd av Oder i Schlesia.

I mens fortsetter på russernes høyre fløy den større offensiv nordover, som truer med å kaste de tyske styrker både i Pommern og Øst-Preussen i havet. Faren for Stettin og dermed for avskjæring av Pommern er overhengende, og de tyske styrker i Øst-Preussen, som visstnok ennå kjemper håndhakket, får for hver dag et mindre og mindre operasjonsområde. Kampen om Königsberg synes å gå inn i den siste, avgjørende fasen, og Danzig trues ved framstøt fra flere kanter, fra øst, sydøst og syd.

Tegnene på at en stor offensiv er forestående også i vest, blir stadig fler. Flyforberedelsene er øket sterkt i intensitet i løpet av de siste 3-10 dager, og Siegfriedlinjen ligger under sterk artilleriild både i Aachenavsnittet, lengre syd ved Urft og enda lengre syd i retning av Prüm. Også i Alsace, ved Strasbourg og Colmar, arbeider de allierte seg fram til bedre utgangsstillinger for en offensiv.

Spoørsmålet er hvor snart den kan settes i gang. Det later til at de allierte har overvunnet følgene av den tyske forstyrrelsesoffensiv i Ardennene, har omgruppert seg og ført fram nye forsyninger i forsett tempo. Det er derfor ikke noen urimelig tanke at offensiven fra vest vil bli satt inn sammen med russernes nye støt på midtavsnittet. Den melding som kom for en uke siden om at det var opprettet "direkte kontakt" mellom Eisenhower og Stalin, kan også tas som tegn på en mere intim koordinering av operasjonene

kan føre til avgjørelse av krigen. I allfall må utsiktene fortone seg best bekymringsfulle for tyskerne med en forestående ny russisk offensivbølge i Østfronten. Marskalk Sjukovs styrker har nå ryddet 80 km av østbredden av Øst, en storoffensiv fra vest og dertil sikkert en sterkt intensifisert luftkrig i de forestående gunstige måneder for flyvåpenet med den overbelastede tyske industri, de sprengte kommunikasjoner og den sviktende administrativeverket er Kunersdorf inntatt, og det kjempes i Frankfurts forsteder. Bæpparet som hovedmål. Og om Tyskland ennå en stund ved en anspennelse av sine de Klöstrin og Frankfurt ligger under voldsom artilleriild. Tyske meldinger ytterste krefter skulle kunne holde ut, er utsiktene til å kunne føre en langvarig krig fullstendig håpløse etter tapet av de livsviktige jordbruks- og industriområder i Øst.

På de øvrige frontavsnitt i Europa har det skjedd lite nytt av betydning. Derimot har amerikanerne vunnet en avgjørende seier i det fjerne Østen ved inntagelsen av Manila, Filippinenes hovedstad. Det er antagelig et tegn på at motstanden på Luzon holder på å bryte sammen, og med Luzon i sin makt har de allierte ikke bare avskåret resten av Filippine fra effektiv forbindelse med de japanske baser i hjemlandet, men kan også kontrollere den japanske sjøfart på de råstoffrike besidder Malakka og Hollandsk Ostindia. I neste omgang kommer Filippinenes til å bygges ut som baser for invasjonen av den kinesiske Øst, samtidig som den annen kjeve av knipetangen presses dypere og dypere inn i Burma.

N O R G E S N Y T T.

Hirdsjef Martinius ble skutt utenfor den bolig han har rekvisert på Vindron (tidligere Ole L. Asks villa) torsdag morgen. -

Onsdag var seks av byens kjente menn, bl.a. direktørene Heyerdahl, i Siemens, i Kredittkassen, Sommerfelt i Norden, Martinius på Bjølsen Valsemølle, og professor Bach-Wig, inkkalt til et møte på slottet. "Minister" Whist framholdt her at hvis ikke alle sabotasjeaksjoner ble stoppet, ville disse menn bli gjort ansvarlige, og eventuelt bli skutt sammen med andre framstående menn.

Stavangerske dampskipsselskaps "Tungenes" ble tidlig om morgenen 25. januar skutt av tyske kystbatterier og sank. Mannskapet kom inn til Korshavn kl. 5 om morgenen. Båten var lastet med 200 tonn sukker til Stavanger og dessuten atskillig stykgods. "Tungenes" hadde 24. januar vært innom Kristiansand og der av "Seefartskommandant" fått streng beskjed om å dra videre kl. 18 om ettermiddagen med kurs for Farsund. Kaptein protesterte mot å selle om natten, men fikk av "Seefartskommandant" det svar at alle kystbatteriene var varslet om at båten skulle passere så kaptein ikke kunne være ganske trygg. -

Folk som må holde seg skjult og leve i dekning må ikke samles i større grupper ute, på restauranter eller andre offentlige steder. Dette burde være en selvsagt ting, men det er mange som synder mot dette. -

Det ryktes at årets russ (artianere) har til hensikt å avholde et stort skirenn, og i det hele tatt har mange planer om de forskjelligste tilstelninger. Et skirenn vil enten bli tatt til inntekt for den nazistiske idrettsbevegelse, eller den vil bli tatt som en demonstrasjon mot denne og da få de alvorligste følger. Årets russ advares derfor på det skarpeste mot å foreta seg slike uoverlagte ting. -

På Nedre Bekkelaget inntraff det mandag en eksplosjon i en stor verkstedbygning som tyskerne benyttet til reparasjon av båter. -

P R E S S E K L I P P.

USA har hittil brukt 500 millioner dollar på skipsverfter og 14.5 milliarder dollar på bygging av handelsfartøy. Ved krigenes slutt vil utleggene etter beregningene beløpe seg til 20 milliarder dollar. -

USA hadde 1. juli 1944 138 millioner innbyggere. -

Den italienske utenriksminister Caspari har uttalt at omkring en million italienere både deltar i krigen mot Tyskland. Tallet omfatter ikke partisane i Nord-Italia. -

General de Gaulle har uttalt at franske styrker permanent må okkupere Rhins vestbredd. Området må skilles ut fra Tyskland, Polen, Østerrike og Balti-statene må bli fri. Frankrike ønsker å avslutte en allianse med Storbritannia i likhet med den som er avsluttet med Russland. Han håper at det må bli opprettet et godt forhold mellom Frankrike og det nye Italia. Frankrike kan ikke være bundet av noen avgjørelse som det ikke har hatt anledning til å drøfte på like fot. -

N Y H E T E N E T O R S D A G.

Østfronten. Marskalk Sjukovs styrker har nå ryddet 80 km av østbredden av Øder Ø for Berlin. Det raser heftige kamper ved Klöstrin og Frankfurt. Sju-talet forteller om voldsomme kamper ved Øder, men dette er ikke bekreftet fra Moskva. Onsdag ble 5.000 tyskere drept i dette området og 65 tanks ødelagt. Meldinger fra Berlin går ut på at russene også er gått til angrep nær Pyritz, 35 km fra Stettin. Lenger Ø foregår gatekamper i Elbing. Onsdag ble det meldt at Konjevs styrker i Schlesia har satt over Øder, SØ for Breslau, opprettet et 80 km bredt bruhode og rykket fram 20 km. 6 tyske byer er inntatt, nemlig Ohlau, Brieg, Grottkau, Löwen, Thomaskirch og Schurgast. Torsdag meldes at bruhodet er utvidet, og at kanoner og tanks ustanselig strømmer over Øder. - I den siste uke har Sjukov tatt 23.000 fanger, Konjev har tatt 4.000 fanger på to dager. Fra Øst-Preussen meldes at Preussisch-Eylau er sterkt truet. 3.000 tyskere fallt i Øst-Preussen onsdag. - Fire tyske forsyningsskip og en tankbåt ble senket i Danzigbukta onsdag. - Stadig flere tyskere av garnisonen i Buda overgir seg, mandag og tirsdag overga det seg 6.000 mann. - Etter at tyskerne er drevet ut av polsk territorium har den polske president erklært hjemmevernet for opplest.

Vestfronten. Onsdag ble det meldt at 3. amerikanske armé hadde gjennopptatt angrepet Ø for Ardennene og med stormbåter foretatt 7 overganger over elvene Sure og Our. Bruhodene er ytterligere befestet. Wallendorf er ryddet og to motangrep slått tilbake. 1. amerikanske armé har okkupert Schmidt, som ligger der hvor Roerdefinningen begynner. Amerikanerne behersker nå 3 av demningene. I Alsace har tyske styrker forsøkt seg på østsiden av Rhinen-Rhon-kanalen. Festningen Neuf-Breisach er erobret.

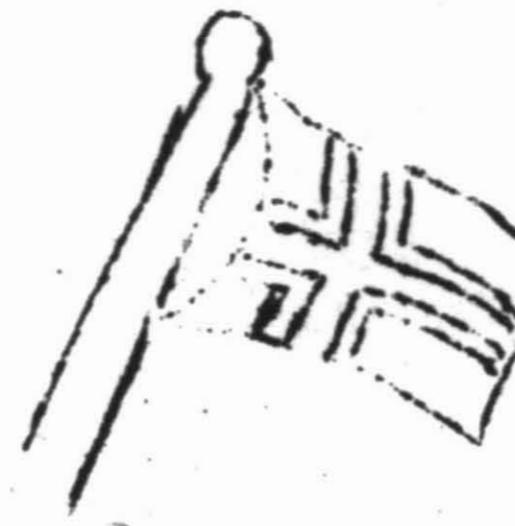
Flyangrep. Britiske mosquitos angrep natt til torsdag 8 knutepunkter på sambandslinjene mellom øst- og vestfronten. Hovedmålet var Magdeburg. 700 tunge bombefly angrep byene Cleve og Gotha foran den britiske 2. armés front. Mål i Ruhr ble angrepet onsdag. Bombefly fra middelhavsområdet angrep oljeanlegg og raffinerier i Wien-området, Nord-Italia, Jugoslavia og Brennerpasset. I dagslys torsdag ble det kastet 6-tonnsbomber mot E-båtskur i Ijmsiden.

Churchill, Stalin og Roosevelt. Det ble i dag meldt samtidig i London, Washington og Moskva at Churchill, Roosevelt og Stalin ledseget av sine utenriksministre og generalstabssjefer er kommet sammen et sted i Svarte-havsonrådet med det formål å samordne planene for å knuse den felles fienden og legge et solid grunnlag for en varig fred. Drøftelsene pågår framdeles. Konferansen begynte med militære forhandlinger og stillingen på alle fronter ble drøftet. Opplysninger ble utvekslet og man ble fullt enige om de militære operasjoner som må til i sluttfasen. De tre regjeringers militære staber utarbeider nå i fellesskap de detaljerte planer. Også planer med det formål å sikre en varig fred behandles. Fullstendig referat fra møtet vil bli offentligjort når dette er ferdig. - Times skriver: Situasjonen har gjennomgått en dramatisk forandring for Tyskland i de siste tre uker. Hvordan en best kan dra nytte av den vanskelige stilling Tyskland befinner seg i er drøftet. Man kan gå ut fra at det er oppnådd enighet om en koordinert opptræden. Konferansen har også sin oppmerksomhet rettet på våpenstillstanden. Det drøftes også regler for en alliert okkupasjon og kontroll. Det skal være tre okkupasjonsområder: Russerne i Ø, amerikanerne i S og SV og britene i N og NV. Berlin blir sannsynligvis okkupert av alle tre. Frankrike får en egen sone. De mindre allierte har også reist en stemme i denne forbindelse. - Et fly med endel av Churchills stab styrket ned på vei til møtestedet for de tre store. 15 mennesker omkom, deriblant 6 fra utenriksdepartementet og 6 fra krigs- og flydepartementet.

Danmark. 6.000 mann ungarske tropper ventes til Danmark. Det meldes at det foregår omfattende tyske troppebevegelser, men at disse sterkt hemmes av sabotører.

Siste. Hirdsjef Martinius ble skutt kl. 9.30 uten Familiestyrtisk institutt i Tinteren, av to menn med maskingeværer da han kom kjørende i sin bil. Oslo radio velder torsdag aften at politiet har fått utvidede fullmakter.

F R I T T L A N D

Nr. 18 - 2. årg.

Mandag, 12. februar 1945.

E V E N T Y R O G V I R K E L I G H E T .

(2)

Vintersolen lyste blek gjennom frostråken, den glintet i iskrystaller og blinket i sne, og lante farve til glade og smilende ansikter. Små barn lekte i parkene og folk på gaten glemt hverdagens bekymringer i jubelen og latter en fra de små. Da plutselig - sier Aftenposten - Bom! og så hører en barns hulken og mødres fortvilte rop, blod renner og hjem brenner og "norske etendommer" (fr. tyske krigsverdier), går til spille. Brutale sabotører har ifølge myrdet små barn - en vakker formiddag med sol og sne - og barnelatter, og - og i kirketiden, og - kort sagt. - - -

Solen lyser fremdeles. Ennå går fredelige spaserende oppover Drammensveien mens ungene i parken leker videre og hviner av fryd. Et par meter borte er det også skrik og rop. I kjellerene under Victoria Terasse driver de varmhertede og mildt overbarende bødler sitt lyssky spill. Flyangrepene har nytta-saften blottla en liten del, og mange og sindrige torturredskaper så dagens lys. De hadde neppe vært til pynt. Og siden - plutselig en morgen - bom, bom - 19 norske gutter og menn myrdet, neste morgen 15 og så - - -

Lyser solen virkelig? Nei, ikke virkelig. Ikke før ujerningsmennene har fått sin dom, og Norge er rent for forredere. Og ikke skal vi la oss skremme til å krype i skjul og la nazister og forredere få herje fritt. Vi skal fortsette å legge våre lodd i de allierte vektskål.

Vi vet det nyter, selv om krigen krever tap også bland oss. Hva enn "myndighetene" sier eg før, går vi vår eneste mulige vei. "Klippe, klippe" sa kjerringa i eventyret, og gikk mot strømmen både som levende og død. De får aldri bukt med oss, bølene. Selv i døden fortsetter vi den eneste veien nordmenn. I dag kan ya. Og en dag vil vi selv ha nådd målet, og solen kan skinne i vårt frie Norge. - - -

D E T R E S T O R E .

De tre store Churchill, Stalin og Roosevelt konfererer i disse dager i Svartehavsområdet.

Hva konferansens program angår, mener politiske iakttagere i London at etter de umiddelbare strategiske problemer, kommer våpenstilstandsvilkårene for Tyskland til å bli behandlet. Uttrykket våpenstilstandsvilkår er for så vidt misvisende, da det ikke gjelder villkår som Tyskland enten kan akseptere eller avvise, men nærmest en rekke definisjoner av den allierte militærkommissjons funksjoner. Disse er utarbeidet av den rådgivende kommisjon i London, som ble opprettet ved utenriksminister-konferansen i oktober 1943.

Medlemmer er Sir William Strang, ambassadør John Wanant og ambassadør Gusev, samt den franske representant Massigli. Kommisjonens arbeid på dette området skulle nå være avsluttet i og med at forslaget er ferdig redigert. Sannsynligvis er "vilkårene" av en helt annen karakter enn de vilkår, som ble ført til de tyske drabantstatene. De er formulert under hensyn til at Tyskland har vært den ledende angrepssmakten i Europa og verden. De politiske og militære våpen, som Tyskland har brukt i sin angrepsskrig mot Europa, er også tatt i betraktning, når det gjelder å definere bestemmelser og kontroll og oppsikt med Tyskland i tiden nærmest etter fiendtlighetenes avslutning. Det kan selvfølgelig i denne tid ikke tillates at en eventuell central tysk administrasjon får så meget som brøkdel av en normal regjerings autoritet. Alt med hensyn til nazistenes utryddingsmetoder overfor politiske motstandere må de allierte være kommet til den overbevisning, at det blir umulig å finne personer til en alternativ regjering eller administrasjon. Det tyske folks oppdragelse på ny blir en lang prosedyre. Under en sannsynligvis ganske utstrakt periode kommer Tyskland derfor til å styres av en allefrit militær-kommisjon. Angående dennes sammensetning og dens underordnede organ og dens

arbeid i alminnelighet har den rådgivende kommisjon utarbeidet detaljerte forslag som nå til slutt skal behandles av Churchill, Stalin og Roosevelt.

Men selv om skritte mellom våpenstilstand og fred er stort og "avkjølingsperioden" blir langvarig, er det rimelig at de tre allierte krigsledere alt ved dette måte har sin oppmerksomhet på de endelige fredsvilkår. Det kan tenkes at de vil framholde visse grunnprinsipper, men avstå fra alle detaljer. Derimot er det høyst sannsynlig at de vier spørsmålet om maskinertet for fredsvilkårenes utarbeidelse et inngående studium.

I London undervurderer mange ikke betydningen av slike problemer som den siste tid har vært aktuelle, som Hellas, Jugoslavia og Polen. På den annen side mener mange, at problemene i presse-diskusjonen har antatt større proporsjoner enn de fortjener, og det kan nevnes, at mere enn en politisk iakttaker framholder, at de tross alt ved tremaktsmøtet kommer til å behandles som mindre problemer. I hvilken grad dette stemmer med virkeligheten eller er utslag av ønsketenkning i de kretser, hvor en britisk-russisk forståelse står som det absolute vilkår for en varig fred og varig velstand, er umulig å avgjøre. Den seneste tids kriser, som under det pågående veldige krigsdrama i øst er kommet et godt stykke i bakgrunnen, har imidlertid framhevet den risiko som oppstår, når de ledende stormakter ikke på forhånd helt har sammenarbeidet sin politikk.

Manchester Guardian skriver:

Det finnes visse prinsipper som det ville være klok å følge. Hvor det er mulig burde den militære okkupasjon av Tyskland være internasjonal og ikke nasjonal - det vil si, at vi bør betanke oss lange for vi overlater til en enkelt nasjon noget område, som den auk gjøre hva den vil med. Tysklands nabøer har rett til sikkerhet, men i lengden måtes vel denne sikkerhet bedre gjennom en effektiv verdensorganisasjon, gjennom fullstendig avvepning av Tyskland og internasjonal kontroll over Tysklands industrielle kraft, enn gjennom grenseforandringer på Tysklands bekostning. Håpet om å kunne ytterligere bygge et ordnet Europa avhenger helt og holdent av at man ikke lar det tyske folk falle i anarki eller nød innen nye mindre grenser. Å kombinere rettferdig avstraffing med de forholdsregler som trengs for å gjenopprette et sivilisert liv for 60 millioner mennesker er et problem som stiller store fordringer til de forenede nasjoners klokskap. Det er åpenbart et for stort problem for det rådgivende Europa-utvalget, til hvilket det er henvist. De tre store må ta hånd om det.

N Y G Å R D S V O L D O M M E N F R I P R E S S E .

I et brev til "American Society of Newspaper Editors" har statsminister Nygårdsvold framhevet, at den norske regjering er overordentlig interessert i etter krigen å få etablert den påliteligste og friest mulige utveksling av nyheter over hele verden og går ut fra at små land som Norge blir stillet på like fot med de øvrige. Vi føler, sier statsministeren i brevet, at bare de representanter for radio og presse som kommer for selv å gjøre sine iakttagelser kan gi det internasjonale publikum veileding som fremmer full forståelse. Norge vil alltid være glad for å møte fremmede korrespondenter og vil gi dem alle slags informasjoner nødvendig for deres arbeid. Statsministeren framhever til slutt, at grunnloven av 1814 fastslår den frie presses rettigheter og tillater en fri hevdelse av alle oppfatninger.

Svenskene og quislingene. Det svenska Gallup-instituttet har undersøkt stemningen i Sverige om behandlingen av norske og danske quislinger. 4% ville gi fri oppholdstillatelse, 17% var for internering, 31% for internering og senere hjemsendelse og 39% for øyeblikkelig hjemsendelse.

P R E S S E K L I P .

De 16 nyvalgte senatorer i USA (10 demokrater og 6 republikanere) har på eget initiativ trådt sammen og i en felles skrivelse til president Roosevelt uttalt sin tilslutning til "De forenede nasjoners" framtidige fredsorganisasjon etter de hovedlinjer som ble trukket opp i Dumbarton Oaks. De framholder at de allierte stormakter snarest mulig må treffe en aftale om at Tyskland og Japan skal demilitariseres og for framtiden holdes demilitarisert. De går videre inn for at den amerikanske regjeringen sørger for å fastsi fellesskap i alle beslutninger, som vedrører opprettelsen av ro og lovlige tilstander i befridde eller fiendtlige stater. De angir i skrivelsen at årsaken til dens avsendelse, at er de antar det er av betydning for presidenten å kjenne de nyvalgtes oppfatning, de som tidligere ikke har hatt anledning til å klarlegge sin stilling. De ønsker ham held under de kommende forhandlingene. Denne skrivelsen har vakt den største oppsikt og formannen i senatets utenrikskomite spår at senatet med overveldende flertall vil godta USA's deltagelse i en framtidig internasjonal fredsorganisasjon. Han bygger på at disse senatorer som ble valgt sist i november har gitt uttrykk for folkets oppfatning. - Ryktene om at isolasjonspolitikken vant terrenget i USA er øyensynlig ukorrekte. -

Fra autorativt norsk hold i London meldes at det ikke foreligger noen bestemte tegn på at tyskerne har til hensikt å evakuere Norge. Møtet mener også informasjonene ut på at tyskerne så lenge som mulig vil bli i Norge for å nytte ut de norske ubåthavnene. De viktigste av dem er: Altafjord, Tromsø, Narvik, Trondheim og Bergen. Det er til og med mest sannsynlig at krigsleidelsen om nødvendig akter å forsøre disse havnene som "lommer" på samme måten som de franske Kanal- og Atlanterhavshavnene holdes av innringede styrker. Framfor alt gjelder dette Narvik, som foruten å være en viktig ubåthavn også kontrollerer jernbanen til Sverige. Siden invasjonen begynte har 6-7 divisjoner forlatt Norge, men disse styrker er erstattet med Finnlandsarmeen, så noen svekkelse av okkupasjonsstyrken har neppe funnet sted. I og nord for Narvik finnes i dag om lag 6 divisjoner. Selv om tyskerne skulle fordrevne fra hele Nord-Norge er det antakelig deres hensikt å bli i Syd-Norge for å kunne forsøre Skagerak og innløpet til Østersjøen fra de norske havner og flyplasser. -

Det norskekottedde medlem av Representantenes Hus i USA, Harold C. Hagen, tidligere redaktør av det norske blad "Vesterheimen", har kommet med meget rosende utsalelsor om de norske og danske patrioters sabotasje. De utfører tappert sin del for å slutte en jernring omkring tyskerne ved å hindre deres aktivitet. "De norske og danske patrioters disciplinerte kamp er av den aller største betydning for vår felles sak," uttaler Hagen. Det er takket være disse menns samarbeid med de allierte tropper at vi snart alle skal bli en hard og godt sammensveiset här i kamp med angriperne. -

N O R G E S N Y T T.

Fire av de som ble skutt torsdag: Overlege Sæthre, h.r.adv. C. F. Gjerdum, h.r.adv. A. Vislie, og direktør Sundbye, ble høntet i sine hjem samme aften og skutt ca. tre timer senere. De anklager som bödlene anfører mot disse er bevisstlig falske. Deres eneste forbrytelse var at de var gode nordmenn. - En böddel og forredet, som utallige ganger har gjort seg fortjent til dødsdom og hvis han hadde fått leve hadde vært livsfarlig for oss alle, mot fire av våre beste landsmenn. - Om de andre som ble skutt vet vi hittil med sikkerhet om et par av dem at anklagene var falske. En var tatt under en alminnelig rassia på Mölhausen i november og tyskerne hadde intet på ham. En annen hadde sabotert den tyske arbeidsmobiliseringen. Sannsynligheten taler for at også de andre anklager var oppdiktet. Av det som framgår av avisen skulle man tro tyskerne hadde fått tak i alle de som har vært med på sabotasjeaksjoner her hjemme. Tyskerne har, såvidt vi har kunnet bringe på det rene, hittil ikke greid å få tak i noen av sabotørene under aktivt arbeid, og det er lite sannsynlig at noen er blitt tatt senere. - Sammen med de gode nordmenn som ble skutt, ble det også skutt en frontkjemper, Stensrud. Han var tidligere sjäfør hos Axel Stang, og har begått flere forbrytelser. -- Vi skal i neste nummer bringe nærmere opplysninger om tyskerne og våre landsforrederes redselsgjerninger. -- Sabotasjen fortsetter. Fredag aften gikk Kolberg, Caspary A/S bilverksted i luften.

NYHETENE SUNDAG.

Ostfronten. I Øst-Preussen har Rokosovskis styrker rykket 60 km videre mot V fra Elbing, som ble tatt lørdag. Elbing er den nest største by i Øst-Preussen. Den er en viktig industriby, som bl.a. produserte 6 ubåter om måneden. Flere tusen tyskere ble drept, og det ble tatt over 4.000 fanger. Fredag ble Frauenburg og Schlobitten, 8 km SØ for Königsberg inntatt. Den sterkt befestede pinsvinsstilling Preussisch-Eylau er tatt. - I Pommern er Arnswalde, SØ for Stettin, omringet. Reetz og Bernstein er inntatt og Kreuzburg stormet. Sjukovs styrker står mindre enn 12 km fra Neu-Stettin, på jernbanen halvveis mellom Stettin og Danzig. Deutch Krone er nesten omringet. Det foreligger ingen meldinger fra Moskva om kampene mellom Küstrin og Frankfurt, men tyskerne sier at kampene om overgangene nærmest Berlin er i full gang. Tyskerne melder at russene nå nesten har omringet Breslau. Et russisk kommuniikk meldte søndag at Liegnitz, 60 km NW for Breslau, er inntatt.

Vestfronten. Kanadiske og britiske styrker har hatt framgang på alle avsnitt av sin nye offensiv SØ for Ni-jmeggen. De har inntatt Kranenburg. Britiske styrker kjemper i Kleve og allierte styrker har nådd Mellingen ved Rhinen. Byen Mehr er på allierte hender. Skogen Reichswald er for største delen røsset opp. Korrespondenter sier at den tyske motstand blir hårdere og at det vesentlig er fallskjermtropper som deltar. Tyskerne har kommet seg etter det første slag og tunga oppgaver venter våre folk. - Det er tatt over 3.000 fanger. - Ved Øvre Roer har amerikanerne nådd den største dammen i elva, Schwaben-Mühl. Tyskerne har sprengt alle portene i dammen og vannet er steget ca. 1 meter. Bredden av Roer er oversvømmet mellom Düren og Jülich. Endel gater på sydsiden av Jülich er under vann. Søndag aften meldes at vannet synker. - Styrker fra 7. amerikanske armé har gått over hoder SØ for Hagonau. I Syd-Alsace er det slutt med all organisert motstand V for Rhinen. Tyskerne har mistet 2.300 mann.

Norge. Fra Sverige kommer meldinger om et taust og underlig drama på Fredrikstad havn torsdag ettermiddag. Mellom kl. 3.30-5 bordet norske vepnede styrker 10 slepebåter i Fredrikstad havn og førte båtene bort. Samtige båter arbeidet for tyskerne, og dette kystområdet er nå uten slepebåter til tauing. Fredrikstad er tyskerne viktigste havn for utskipning til Danmark. Kuppet var 100% vellykket. Fredrikstad har en livlig havnetrafikk i disse dager. Både kaiene og de tyske skip er tett besatt med vakter. Da båtene ble bordet lå de ved kaien, mannskapet ble overvunnet og noen kaptein ble med pistolen i ryggen laget under dekk mens andre ble tvunget til å føre båtene. Kommandoen ble i alle tilfelle overtatt av bordingsmannskapet. Ingen merket noe hverken ved havnen eller i den vinterstille by. En etter en töffet de kraftige båter ut av havneområdet. Noen av slepebåtene fortsatte utover med prammer og lektere på slep; de passerte de tyske vakter, og ingen fant det påfallende at det sto så mange fartøyer ut av havnen. Da det ble mørkt slapp de slepet og lot det drive. Særlig spennende var det på en båt som lå ved siden av et tysk krigsskip med vakt ombord. En av slepebåtene skulle frakte en skyteskive til Rauer. Hele dagen lå tyskerne og skjöt på båten uten å ane at den ble ført av nordmenn. Samtidig ble bjergningsbåten "Uredd" og en slepebåt på havnen i Moss bordet og ført bort på samme måte. "Uredd" skulle nettopp ut av norsk havn for å bjerge "Donau" som ligger i Dröbaksundet. Samtige 12 båter med mannskap - i alt 50 mann - er nå i svensk havn i Strömstad.

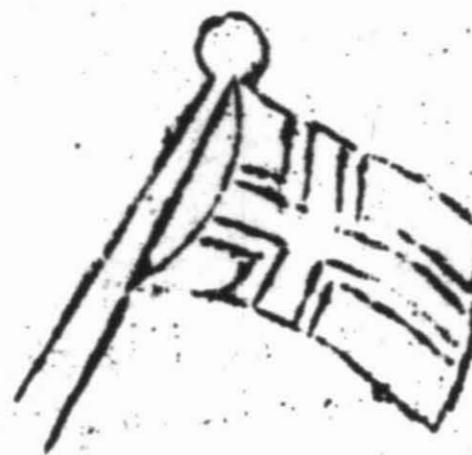
Østen. Flygende festninger har angrepet en flyfabrikk i nærheten av Tokio. Angrepet skjedde 40 minutter etter at et jordskjell hadde herjet Japan. Rangoon er angrepet fra baser i India.

Flyangrep. Angrepene på oljeanlegg i Politz i nærheten av Stettin ble foretatt natt til fredag og mot anlegg for syntetisk olje i nærheten av Leipzig. Dessutan ble skiftetomter i Magdeburg og en fabrikk i Weimar angrepet. Natt til søndag ble jernbanetransporter mellom Kleve, Roer, Hamm og Köln angrepet. Søndag var amerikanske bombefly over Tyskland. Hovedmålet var bensinopplag i Dülmene, SV for Münster. Natt til søndag angrep mosquitos Hannover.

Hellas. Fredskonferansen fortsetter søndag. ELAS - EAM vil svare på regjeringens endelige forslag.

Ungarn. Admiral Horthy, ungarsk riksforstander, er erklært for krigsforetaker.

F R I T T

L A N D

Nr. 19 - 2. årg.

Onsdag, 14. februar 1945.

MARTHINSEN'S ENDELIGT.

Fredag morgen kl. 9 ble "generalmajor" Marthinsen skutt i sin bil på vei til sitt arbeide med nye anslag mot hjemmefronten. Hvor godt beskyttet Marthinsen har vært kan man tenke seg når man vet hvilken betydning han hadde for tysk Gestapo og dets underavdeling statspolitiet, quislings hemmelige politi, som han i sin tid organiserte og ledet. Marthinsens endeligt er et enestående dristig kup i fiendens rekker.

Hva er det som ligger til grunn for likvideringen av Marthinsen? Er det et alminnelig utslag av rettsfølelse over de ting han har begått? I den forbindelse skulle det være nok å peke på hans deltagelse i Quislings mangelen på råvarer, verktøy, maskiner, lastebiler, jernbanemateriell, kull og elektrisitet.

Det er ikke først og fremst et utslag av rettsfølelse at Marthinsen ble likvidert. Alle redskaper og deltakere i tyskernes organiserde forbrytelser mot det norske folk vil etter krigen bli satt under tiltale etter virkelig og gjeldende norsk rett for å få sin fortjente straff. Idag er det militære forholdsregler som begrunner likvidasjonen av en av fiendens farligste folk. Det samme var tilfelle med Lindvik, og med disse to har statspolitiet, eller Stapo som det kalles, mistet sine ledende hjerner, og tyskerne mistet to av sine beste medhjelpere til å komme våre organisasjoner til livs. Lindvik var den store eksperten hva "illegalt" arbeid angikk, Marthinsen var organisator. Mange nordmenn har undervurdert statspolitiets farlighetsgrad og måttet bøte for det. Ved siden av sine uniformerte utrykningspatruljer disponerer det over store styrker sivil-kledde spørhunder. Det var disse som for ca. et år siden under ledelse av Marthinsen og Lindvik la mslo den fri pressen her i landet.

Vi har ikke råd eller tid til å ta oss av folk idag bare fordi det strider mot vår rettsfølelse at de får leve. Idag er det den militære nødvendigheten som betinger slike aksjonær.

Det transportslag om tyskernes isolering her i landet som nå hersker, og under den forhindringsskap vi nå fører mot tyskernes ødeleggelse-muligheter er det ubetingt nødvendig at ethvert skritt til sikring av hjemmefrontens styrker og organisasjoner blir foretatt. Enhver innen forredernes rekke som er farlig for vårt arbeid idag vil og må bli satt ut av virksomhet som en militær forholdsregel og nødvendighet. De andre vil med tiden bli overlatt til rettsapparatet.

"Vi behöver ikke längre dra till fronten - fronten är kommet till oss", uttalte Marthinsen den 25. september ifjor på fire års dagen for quislings maktovertagelse. Og enhver forreder og angiver som volder oss bryder vil få merke at fronten är kommet till ham.

FRANKRIKE'S VIA DOLOROSA.

"Malet er i sikte, og vårt håp om å kunne nå det holder på å forvandles til visshet, men vi konstaterer hver dag at veien som fører dit, er og blir lidelsens vei", sa general de Gaulle i sin radiotale 17 januar. Som alltid gikk han rett på saken, regnet opp alle vanskene uten å stike å

mønste deres betydning, og framholdt at han fra sin sjefspost meget vel så at alt ikke gikk så bra i landet, som det var å ønske.

Det synes imidlertid av alle rapporter fra Frankrike desember - januar, at folket nesten lidet mer av sin påtvungne inaktivitet enn av sine materielle vansker, og de feil og brister administrasjonen kan oppvise. Under okkupasjonen gav motstanden store deler av folket full sysselsettelse.

Nå - flere måneder etter befrielsen - venter de fremdeles på kunne sette igang gjenoppbyggingsarbeidet, de må maktløse være vidne til en nesten alminnelig stagnasjon på de fleste områder av samfunnslivet, på grunn av mangelen på råvarer, verktøy, maskiner, lastebiler, jernbanemateriell, kull og elektrisitet.

At den provisoriske regjeringens importplan, utarbeidet mens regjeringen ennå befant seg i Alger, ikke har kunnet virkelig jøres, beror på at krigen fortsetter, og de allierte må fram for alt forsyne frontene med krigsformødenheter, og på de franske havners miserable forfatning.

Tyskerne ødela systematisk hver havn de ble tvunget til å evakuere. De fleste havner er blitt reparert og renset opp såpass at den allierte krigsmakten har kunnet ta dem i bruk, men det vil være lenge før de klarer normal trafikk. Tyskerne på den bortglemte Atlanterhavsfronthen er også en hindring som ikke bør undervurderes.

Innen landet har trafikk forholdene betydelig bedret seg siden i høst, men de 6000 lokomotiv man har klart å reparere, brukes nesten utelukkende til militærtog. Den sivile trafikken var ytterst begrenset da kulden kom så å si innstillet. Da kuldebølgen feilet over landet, frøs vannfallene i midt Frankrike på 24 timer. Det betød at bl. a. hele befolkningen i Paris-regionen ble uten elektrisitet, og at elvetrafikken stanset, hvilket medførte økete vansker for vare- og kulltransporten og dermed økete restriksjoner av forskjellig slag for befolkningen.

Mangelen på levnetsmidler er etter de franske husmøders møreritt. Alltid hutrende av kulde aldri sikker på at den lovetede utdeling av matvarer skal finne sted, forsøker pariserinnen å holde humøret oppe i den 6 krigsvinter, men hennes nerver er sikkert ikke i beste orden. Øvenpå alt vet hun at amerikanernes tyske krigsfanger får betydelig bedre og rikeligere kost enn den franske befolkning - ikke underlig at hun snakker om urettferdighet!

Hvorfor innfrir de allierte ikke sine løfter om å tilføre Frankrike levnetsmidler? er et spørsmål som ofte er blitt stilt den siste tiden i franske radiolytters brev til B.B.C. Det alminneligste svaret - "Vi har ikke tilstrekkelig med skip" - lyder øyensynlig ikke overbevisende i franske ører, siden det samme spørsmålet stadig vender tilbake. At det finnes muligheter til å løse transportproblemene viser forøvrig den beslutning som ble fattet av de allierte regjeringer 24 januar; et bestemt antall fartøy frigis nå for matvaretransport til Frankrike.

P R E S S E K L I P P .

Det første fergetog på flere år og ni måneder reiste nylig fra London til Paris med 300 passasjerer, deriblant den svenske journalist Victor Vinda med frue og en rekke betydelige forretningsmenn og diplomater.

Den tyske skipskatastrofe utenfor Rørsøls i Danmark, da en hjelpekrysser sprang i luften og sank i løpet av en halv time, kostet 2400 tyske soldater livet. De fleste var under 20 år. Skuddveksling oppsto etter eksplosjonen mellom mannskap og befal.

President Roosevelt's stønn, Franklin Roosevelt hadde befelet på en av de det mellomfolkelige samfund.
jagere som deltok i landstigningsoperasjonene på Luzon. -

Romanias tidligere statssjef, marskalk Antonescu og hans fetter, stf. premierminister Mihai Antonescu samt fhv. krigsminister Pantazi, har siden 23. august 1944 sittet i husarrest i en av Budapests forsteder. De skal nå stilles for retten. -

De neutrale land bør ikke få delta i fredskonferansen, mener i følge Gallup, 55 % av den britiske oppinjon. 14 % var av motsatt oppfatning. Ca. 6 % mente at Sveits og Sverige burde tas med av hensyn til de tjenester de vei og med fredelige midler. Vi bekrefter vårt felles ønske om et fritt, har gjort de allierte gjennom Røde Kors. -

Hemmelige oljeledninger i Storbritannia transporterer nå over 23 millioner liter olje og bensin daglig, meddeler ordføreren i oljekontrollkonto-
ret, Geoffrey Lloyd. Dette linjesystem som har kostet 7 millioner pund, har hittil transportert over 11.000 millioner liter. Det omfatter omkring 1.600 km ledninger. -

N O R G E S N Y T T.

Mandag formiddag stanset en bil utenfor Centrum Pakkesentral i Arbeidergaten. En mann med en fiolinkasse i hånden steg ut og gikk inn i Pakkesentralen. Der dro han sin revolver og avfyrt et skudd mot den beryktede tsar. Angiver Alf Flesland, alias Andreassen, som arbeidet i firmaet. Flesland fikk huket seg sammen og sprang ut på gaten. Han ble forfulgt og truffet av flere skudd, men greide å komme seg inn i Morgenbladets gård hvor han ringte til sine venner Gestapo. I forbindelse med denne affære advarer det på det sterkeste mot at pakker leveres inn til avhentning i forretninger etc., og selvfølgelig ikke i Centrum Pakkesentral. -

H.r.adv. Vislies to døtre ble arrestert av Gestapo et par dager etter mordet på faren. Dette må betegnes som toppen av råskap. - I samme forbindelse kan det opplyses at h.r.adv. Vislie var direktør i Sjøassurandørenes Sentralforening. Fredag, dagen etter at han var blitt skutt, ble det levert inn flere pakker adressert til de største forsikringsselskaper her i byen og inneholdende bunker med illegale aviser. Pakkene ble selvfølgelig oversendt politiet. Gestapo benytter de sjofleste metoder fire dagers kamp har han batt over Oder på bred front og forsterkningene og alle må være oppmerksom på at de når som helst kan bli utsatt for provokasjon i en eller annen form. -

Det ryktes at NS' vepnede avdelinger mobiliseres. Forleden dag ble alle funksjonærer og annet personell på Victoria Restaurant kalt til et møte øyeblikkelig. De uniformerte kom ikke tilbake, og de andre som kom tilbake ikke si et ord. En kjent NS-størrelse som satt og spiste sin middag fikk telefonoppringning og måtte styrte avgårde midt i middagen. På forespørsel fra hans kone ble det svart at det nok ble lenge før hun så mannen igjen. Det er gått ut ordre til alle lensmenn om å innkalde alle NS-menn i sitt distrikt, og sende dem til byen i full uniform og med sine våpen. Ca. 200 hirdfolk er i disse dager blitt innkvartert på Bolteløkkens skole. Skal hirden og likesinnede sendes ut av landet for å hjelpe herrefolket på slagmarken, eller skal de benyttes mot sine landsmenn? -

N Y H E T E N E T I R S D A G.

Churchill, Stalin og Roosevelt. Konferansen i Jalta på Krim mellom Churchill, Roosevelt og Stalin er avsluttet, og det er offentligjort en felles erklæring som i hovedtrekkene uttaler:

Vi har avgjort de militære planer for den felles fiendes nederlag. Nye og enda kraftigere slag vil bli rettet mot Tyskland fra nord, øst, syd og vest. Alt er planlagt i detalj, og fullständig enighet er oppnådd. Det tyske folk vil bare gjøre nederlaget håpløsere hvis det fortsetter krigen.

Vilkårene for den betingelsesløse kapitulasjon er fastsatt, men vil først bli offentliggjort når Tyskland er endelig beseiret. Vi er blitt enige om ordningen av okkupasjonen. Allierte styrker vil besette en sone hver, og Frankrike vil bli innbuddt til å besette en sone. En sektralkommisjon bestående av representanter for alle tre makter og eventuelt Frankrike vil bli nedsatt i Berlin. Det er vår hensikt å knuse den tyske militarisme og nazisystemet. Det er ikke vår hensikt å knuse det tyske folk, men først når nazismen er utryddet kan det bli plass for det tyske folk i

Tyskland må erstatte den skade som er volt, en erstatningskommisjon vil bli nedsatt i Moskva. Erstatningen skal ytes in natura.

En internasjonal organisasjon til trygging av sikkerhet og fred opprettes snarest mulig. Det vil bli avholdt en konferanse mellom de forente nasjoner i San Fransisco 25. april for å utarbeide statutter. Kina og Frankrike vil bli innbuddt til å delta. Vi vil yte de befriede land og vasall- statene hjelp til å løse politiske og økonomiske problemer på demokratisk sterkt og uavhengig Polen. Polens frigjørelse har brakt landet inn i en ny situasjon som gjør det nødvendig at den provisoriske regjering utvides og suppleres med demokratiske medlemmer fra øvre Polen og polakker i utlandet. Regjeringen forplikter seg til snarest mulig å la avholde frie, hemmelige, alminnelige valg. Når den nye provisoriske regjering er dannet vil Storbritannia, Sovjet-Unionen og USA gjenoppta den diplomatiske forbindelse med Polen. Polens grenser skal i det vesentlige følge Curzon-linjen med enkelte endringer på ca. 7-8 km i Polens favør. Polen skal ha erstatning i nord

Angående Jugoslavia uttales at overenskomsten mellom Tito og Subatiescu bør avsluttes snarest mulig.

For å lette samarbeidet mellom de tre regjeringer opprettes en permanent ordning med møte mellom de tre utenriksministre. Det første møte vil bli holdt i London.

Ved konferansen på Krim har vi befestet vår beslutning om å vedlikeholde og styrke det fellesskap som har gjort seieren mulig. --

Det er også avsluttet en overenskomst om allierte krigsfanger. I den anledning skal det skje utveksling av allierte offiserer.

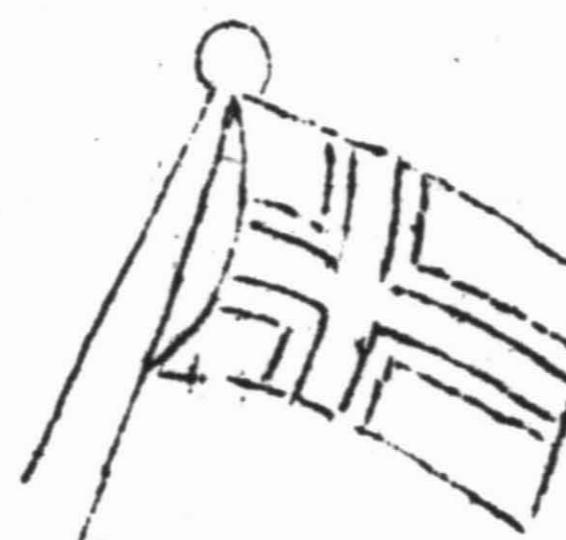
Det opplyses at det var 600 allierte fagfolk til stede i Jalta under konferansen. De engelske stabssjefer er vendt tilbake til London. Den amerikanske utenriksminister Stettinius er reist fra Krim til Moskva. Østfronten. Mandag ble det meldt at marskalk Konjef har omgått den tyske forsvarslinje langs Øvre Oder som skulle trygge Berlin i flanken. Etter lig øyeblikkelig oversendt politiet. Gestapo benytter de sjofleste metoder fire dagers kamp har han batt over Oder på bred front og forsterkningene strømmer uavbrutt over elva. Fra det eroberde Liegnitz trenger russerne vestover mot Dresden. Byene Lüben, Steinau, Neumarkt, Heimau og Canth er eroberet. Tirsdag ble det meldt fra Moskva at forsvarslinjen langs Bober er gjennombrutt på flere steder, og at Banzlau halvveis mellom Breslau og Dresden er inntatt. Tyskerne melder at Glogau er omringet. Pless i polsk Schlesien er tatt og mandag ble Bielitz, S for Katowice eroberet. All organisert motstand i Budapest er opphört ved at störsteparten av den tyske garnison har 30.000 mann av garnisonen overgitt seg. I Pommern fortsetter framrykningen mot Østersjøen på bred front. Polske avdelinger har inntatt Märkisch Friedland. Kallies er eroberet.

Fronten. Korrespondenter på vestfronten opplyser at von Rundstedt har samlet tropper fra 7 divisjoner for å møte det britisk-kanadiske angrep. De skal brukes til å slå ut huller som er slått i fronten. To allierte avdelinger rykker videre fra Kleve; en mot nord, som har avskåret jernbanen og tatt et sted 1 km fra Rhinen, og en annen mot S for å forene seg med en annen britisk kolonne som nærmer seg ... Goch fra Gennep. Reichswald er så å si ryddet. Prüm er inntatt. Styrker har trengt inn i Vianden lenger S, også Baldendorf har de allierte trengt inn i. I Alsace trengte tyskerne mandag inn i Oberhofen. Voldsomme kamper raser.

Flyangrep. Mosquitos var i natt over Stuttgart og Vest-Tyskland. Osten. Slaget om Manila er gått inn i siste fase. Lenger N har amerikanerne trengt fram til Luzons østkyst. - I Burma nærmer britiske styrker seg Mandalay. Den jugoslaviske regjering vil reise til Beograd for å danne ny regjering.

Hellas. Fredsavtalet mellom den greske regjering og ELAS er undertegnet. ELAS-styrkene skal være avvepet innen 14 dager. Lederen for EAM har uttrykt sin tilfredshet med avtalet, og uttaler at de eneste som ikke er fornøyde med avtalet er de som ønsker å fortsette striden for å fremme partiformål. EAM har bedt allierte observatører være til stede under valget for å sikre at det ikke blir øvet noe påtrykk.

F R I T T

L A N D

Nr. 21 - 2. årg.

Mandag, 19. februar 1945.

TANKER OMKRING BEFRIELSEN. (3)

Krigens sluttfase står for døren, innen flere eller færre måneder er befrielsen et faktum. Hver norsk kvinne og mann plikter å gjøre seg forstyrrelig med hva dette betyr. Hele verden er nå blitt merksam på, at befrielsen reiser problemer for et tidligere nazi-okkupert land, så særlig at statslivet og samfunnslivet i historisk tid ikke har sett noe lignende. Grunnen er at den næværende totale krig er ganske unnerlades enn de kriger vi har sett de siste par tusen år og at en okkupasjon av det slag nazi-regimet har organisiert, ikke har eksistert i den tid menneskene har regnet seg som siviliserte. I tidligere faser av krigen var man ikke klar over dette. Man tenkte seg befrielsen enklere og smertefri: tyskerne skulle jages ut, det lovlige styre gjeninnføres, forsyningene kommer og i tillitsfull glede og enighet skulle de befriede folk begynne på sitt gjenreisningsarbeid. De forenede nasjoners propaganda har, sikkert i helt god tro, gjort meget for å festne denne oppfatningen innen de undertrykte folk. En rekke forhold virker sammen og skaper en meget vanskelig situasjon. Vi skal ikke her nevne mere enn to; isolertheten under okkupasjonen, sammen med den bevisste løgnaktige nazi-propaganda kan lett - hvis man ikke stadig er på vakt mot det - skape feilvurderinger og misforståelser, som gjør overgangstiden fra okkupasjon til normale tilstander vanskeligere og sinke en sunn utvikling. Dette er det ene. Det annet er tyskernes ødeleggelses, idet de skal trekke seg vekk eller må gi seg. Hitler har sagt at hvis Tyskland skal gå under skal hele Europa følge med. Alle vet at så lite ord-holdende han ellers er, har han en gang truet med et onde så holder han sitt ord, så langt han bare kan. Det er hans og hele nazi-regimets bestemte hensikt å skape slike tilstander i de okkuperte land, at framtidens skal fortone seg så trøstesløs som bare mulig, i det faste håp eller den sikre tro, at de lidende folk ikke skal legge skylden på Tyskland, men på de allierte. Propagandæn er allerede i full gang.

Et land som har vært okkupert av Tyskland er i virkeligheten sykt. Dets finansier er sykt, dets samfunnsliv og erhvervsliv er sykt, folket er sykt. Og hele Europa er på den måten blitt full av syke stater og syke folk. Men disse syke stater og folk kan ikke betrakte den øvrige verden som et hospital. De kan ikke legge seg inn der å få pleie av barmhjertige söstre. Det vil i første rekke bero på folkene selv, hvor lang tid sykdommen vil ta. Befrielsen stiller derfor hele det norske folk - det vil si hver enkelt av oss - store oppgaver, som vi må være klar over og som vi må sette all vår evne og vilje inn på å løse. Vi må ikke først og fremst innstille oss på å få hjelp fra andre. Hele verden er kommet i ulage; alle stater lider av mangl på viktige nødvendighetsartikler. Selv den ørligste vilje til å hjelpe kan ikke makte mer enn i beste fall de mest påkrevende behov i den aller første tid. Vi må hjelpe oss selv, det er nødvendig, det er det mest verdig, det er det eneste som peker framover. Vi må være klar over, at befrielsen stiller like strenge krav til oss som okkupasjonen; det er bare andre krav.

Vi må ikke synke ned i selvdyrkelse og selvmedlidenshet. Det norske folk har ikke sultet som det greske eller det hollandske. Landet er i allfall ikke herjet som Polen og Russland. Vi må aldri glemme ødeleggelsene i England, hvor ingen tysk soldat har sett sin fot. Inntil 31.10.1944 var 56 537 personer drept ved bombing; 76 673 var så alvorlig skadet at de måtte legges inn på sykehus. Av 13 millioner beboelseshus var 4,5 millioner skadet 200 000 var totalt utslettet eller ureparable. Offentlige bygninger er ikke regnet med.

Den norske hjemmefront har kjempet tappert og tilføyet Hitler et svende nederlag. Det har skapt goodwill. Men enda mere har vår politiske enhet og vår disiplin skapt respekt for oss. Vi står idag i verdens øyner som et sterkt, besindig, tenksomt og politisk moden folk. La oss fortsette med å vise verden et slikt ansikt. La oss ikke tigge om hjelp, la oss ikke dyrke politiske särmeninger; men la oss se vanskene i øynene og bruke vår virkelige nasjonale samling til å løfte i flokk. Da vil vi skape en goodwill for vårt land, som vil merkes på alle områder, også det økonomiske. I noen etterfølgende artikler vil vi komme inn på enkelte av de oppgaver som befrielsen stiller til oss.

DET BRENNENDE PROBLEM I BURMA.

Hjemmesendesproblemet er det som beskjæftiger engelske soldater mest ved Burma fronten idag. Britiske officerer og menige kan håpe på hjemsendelse etter 4 års tjeneste. De mindre heldige officerer som gikk inn i, eller ble forflyttet til den Indiske Arme, kan håpe på 2 måneders permisjon i England etter 4 år, men må så reise tilbake igjen.

Hver liten forlengelse av krigen i Europa får betydning for mennene i Burma, i og med at det utsetter forsendelsen av tropper og materiell til fronten der ute, og det igjen forsinket operasjonene når Tyskland til slutt gir seg, blir hjemmesendesproblemet enda mer brennende. Mennene der ute engster seg ikke bare for sine familiærer men også for sine stillinger. Hvis demobiliseringen skjer etappevis, kommer ikke da alle gode stillinger til å bli oppattet før de siste kommer hjem? Kan arbeidsgiver, selv om de gjerne ville, holde de gode stillingene åpne på ubestemt tid? Foruten mange menn som ikke vet hva de skal ta seg til når krigen er slutt, er også eldre menn med familie i den samme stilling, fordi deres fagmessige dyktighet eller evner til å tjene er blitt nedsatt etter 5 års tjeneste i armen.

Med hensyn til offentlig behandling av problemene har pressen i England lenge hatt sin oppmerksomhet festet på de forskjellige spørsmål, og gjort dem kjent, og arbeidet for deres løsning.

HVA VIL KONTROLL SI?

Det er betegnende for engelskmennenes uvilje mot innskrinking av deres frihet at pressen ikke kan bli ferdig med å diskutere statskontrollen i framtiden. Observer hevder at de veldige resultatene England har nådd under krigen er et bevis på hvor effektiv økonomien kan bli når den er målbavisst ledet av staten. Dessverre finns det ikke noe annet ord enn "kontroll" som kan beskrive hva en mener med dette system. Ordet er dærtig og kan gi støtet til uoverensstemmelser, som til syvende og sist viser seg å være terminologiske. Ingen har hittil forsøkt å skille mellom de forskjellige metodene for kontroll og deres innvirkning på borgernes frihet og effektivitet.

Få tviler nå på at staten kan höyne borgernes velstand og sikkerhet der som den bare går målbavisst inn for det. En av metodene den kan bruke, er kontroll, det vil si tvangsinnblanding i enkelt-menneskets affærer. Næringspolitikken gir oss et eksempel. Det er påvist at 22,5 millioner mennesker fikk utilstrekkelig mat i 1938 (i England). Under krigen er det ført en vitenskapelig næringspolitikk, og tallene er kommet betraktelig ned. Likevel er omfanget av næringsimporten sunket fra 22 til 11 millioner tonn. Staten syns nå det er like viktig å ta seg av den fysiske som av den åndelige næringen.

(forts. n. side)

Undervernåringen før krigen skyldtes bare delvis fattigdom. Hovedårsaken var dårlige spisevaner. Dette viser at staten bør kontrollere måten pengene til mat blir anvendt på. Derved er "kontrollen" kommet inn, og mange ser for seg tvang, byråkrati og rye steg på veien til treldom. De nekter å innrømme at alt sammen er et spørsmål om metode.

Når en vil gjennomføre en politikk, kan en bruke tre metoder. Den ene er km fra fronten, nærmest Konjevs här rykker nå fram med store styrker i front ved Neisse. Kampene er særlig hårde der hvor Neisse faller ut i Oder. Det raser heftige kamper N for Görlitz. Breslau er helt omringet. Troppene har også hatt framgang S og V for Sagan, og har nådd et sted 20

km fra Kottbus. Sommerfeld og Sorau er inntatt. I Pommern er flere motangrep slått tilbake. En stor tysk gruppe er likvidert N for Schneidemühl. De kraftig befestede byer Liehsack og Wormditt i Øst-Preussen er inntatt. På sydfronten raser et stort panserslag på nordbredden av Donau i Komarom-området i Søndre Slovakia. De tyske panserdivisjoner var opprinnelig bestemt

For å kunne gjennomføre en næringspolitikk i fredstid, må vi stole meget til å unsette Budapest. Tyskerne melder at russerne har gjort en nytt framstøt mot den mähriske åpning og Bratislava og Wien. - En korrespondent melder at balnt de mange bedrifter Konjevs styrker besatte inntak er et underjordisk ammunisjonsdepot og en underjordisk bedrift for sammensetning av fly. Depotet var fullt av granater, miner og bomber. Flykroppene sto på

Folk er ikke så redde for at staten legger planer som de var i det forrige hundreår. Tiden er kanskje inne til at en kan sette opp en "komite for statsplanering". Den kunne stadig ha regjeringens virksomhet under oppsikt, effektivisere den, sette de rette personene i sving og hele tiden huske på enkeltmenneskets frihet og krav. En kunne komme langt på det viset. Det nyter ikke å forhårlige Frihet uten Plan, men like lite nyter det med statsplanering uten Frihet.

P R E S S E K L I P P.

Lederen for den jødiske gruppen i Polen, som etter 5 års forfølgelse ennå er i live, beretter at 3 1/2 million jøder er blitt drept i Polen. Lublin hadde opprinnelig 39.000 jøder. Av disse er 200 i live. Bialystok har 150 jøder igjen av 40.000. Mange av Varsjavas jøder flyktet til Sovjet-Unionen, men flertallet av de 300.000 som bodde i byen er drept. Sovjet har tilsammen tatt i mot omkring 275.000 jøder. -

Archibald Mac Leish uttalte i en radiotale bl.a.: "Hvis utenrikspolitikken i et demokratisk land ikke er folkets politikk, er det ingen politikk i det hele tatt. Den har intet bak seg uten forhåpingene og hensiktene til de få som laget den. Hvis folket skal delta i en internasjonal organisasjon må det helt forstå de forskjellige problemer som er knyttet til verdenssikkerheten, verdens økonomiske relasjoner, kommunikasjoner og lufttrafikken, og som må tas opp til behandling like som de forskjellige forslag til spørsmålene lösning."

N O R G E S N Y T T.

Sjefen for "Propagandagruppe Norwegen", Ritter von Goss, er blitt sendt til Tyskland for å gjøre frontinnsats. Det påståes at von Goss gråt da han reiste. Han blir etterfulgt av en löytnant Sährt, som antagelig må bygge det hele opp fra grunnen, da von Goss tok med seg hele sin stab. Avdelingen har sine lokaler i Vinderen skole. -

Russiske krigsfanger må gjennomgå de verste lidelser under tyskeres retratt gjennom Troms. De drives til fots gjennom snøen og de er fillete, skitne og ofte uten sko. Mange som er blitt syke og overanstrengte er blitt etterlatt langs veien, hvor tyske soldater senere gjorde kort prosess med noen skudd. Tyskerne kaster likene sammen i en haug og skuffer sne over dem. Fra Nord-Norge meldes at det er skutt 200 russiske krigsfanger i Harstad. Tyskerne beskyldte fangene for å ha øvet sabotasje mot de store festningsverkene på Kråkeneset i nærheten av Harstad. Store flokker av nordmenn er i den siste tid ført til fangeleiren ved Tromsø. Det er menn som har kommet unna tvangsevakueringen, men som tyskerne har fått tak i senere. Blant nordmenn som er blitt deportert til Tyskland er doktor Leif Harang ved Nordlys observatorium i Tromsø. Stortingsmann Aldro Ingebrigtsen og LO-sekretær Gunnar Bræthen, som ble arrestert i sommer, er nå ført til Grini. Fangene i Nordnorge blir utsatt for en ytterst brutal og rá behandling, og mange har fått en khek for livet.

I den siste tid har atskillige folk mottatt trusselbrever som angivelig skriver seg fra Hjemmefrontens Ledelse. Vi skal i den anledning gjøre oppmerksom på at så godt som alle brev ikke skriver seg fra anavarslig hold. Dersom HL skulle finne det nødvendig å bruke skriftlige henvendelser vil det skje i en slik form at ingen vil behöve å tvile på hvor de kommer fra.

N Y H E T E N E S U N D A G.

Østfronten. Nærskikk Konjevs här rykker nå fram med store styrker i front ved Neisse. Kampene er særlig hårde der hvor Neisse faller ut i Oder. Det raser heftige kamper N for Görlitz. Breslau er helt omringet. Troppene har også hatt framgang S og V for Sagan, og har nådd et sted 20 km fra fronten. Styrkene nærmer seg Goch og Calder i Siegfried-linjen; troppene står 2 km fra Goch, som bombarderes fra alle kanter. Motstanden øker, men tallrike motangrep er slått tilbake. Fienden trekker til seg forsterkninger, men forsvarer er ikke koordinert. Initiativet er på de alliertes hender. 3. amerikanske armé har inntatt Roerbach og Schankweiler. 7. amerikanske armé har avvist to motangrep på Saargemünd-fronten. Italia. Det meldes bare om patruljeverksamhet.

Flyangrep. Mosquitos fortsatte natt til søndag angrepene mot Vest-Tyskland. Lørdag angrep flygende festninger Frankfurt am Main og Gifessen. Eskorterende jagerfly angrep jernbanemål. Også München og Ulm ble angrepet. Søndag angrep tunge britiske bombefly traffikknutepunktet Wesel ved Rhinen. 500 fly fra Italia angrep oljeanlegg og industriområder i Østerrike. Jernbanebruer i Brennerpasset ble også angrepet. Over 1.000 amerikanske bombefly angrep torsdag oljeanlegg i Ruhr.

Osten. Mellom 1.200 og 1.500 fly fra hangarskip angrep fredag morgen Tokio. Samtidig angrep sjøstridskrefter en japansk flåtebasis på Boninøyene. Lørdag ble Tokio angrep for annen gang. - Amerikanske styrker har landet både fra luften og sjøen på øya Corregidor ved innløpet til Manila. Fallskjermtruppene ble sluppet ned etter at kanonene på Corregidor var brakt til taushet. Amerikanske slagskip har bombardert Iwojima for tredje dag på rad. Japanske meldinger om landgang på Iwojima er ikke bekreftet fra alliert hold. Britiske og indiske tropper foretok lørdag morgen en ny landgang på Ru-Ywa 100 km SØ for Akyab.

Argentina. Den argentinske regjering har gjennom den sveitsiske regjering protestert overfor Tyskland mot at argentinske diplomater er holdt tilbake i Tyskland i over et år. Tyske diplomater fikk reise fra Argentina i mars i fjor, mens de argentinske holdes tilbake i Tyskland som gisler. Man avventer svarer for det gjøres nye tiltak. Argentinas fungerende utenriksminister uttaler at hvis Tyskland ikke vil gi deres diplomater fritt leide må dette opptas som en fiendtlig handling. Argentina har i den senere tid vist en langt mindre tyskvennlig holdning enn tidligere. Saledes er professorer som ble avsatt fordi de hadde undertegnet et demokratisk opprop gjennom i sine stillinger.

Sveits. Den sveitsiske forbundsstat har utsatt en forordning som vil sperre tyske kreditter i Sveits. Dette gjøres for at det kan bli anstillet undersøkelser i anledning av påstanden om at tyske kapitaler søkes overført til Sveits.

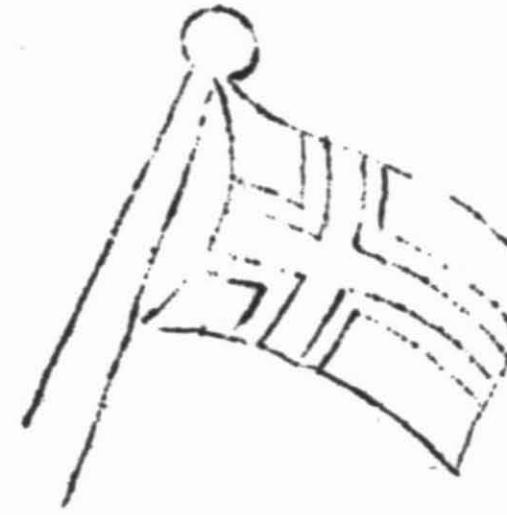
Tyskland. Det meldes fra offisielt alliert hold at den tyske oljeproduksjon bare er 20 % av hva den var i fjor.

Stockholm. Tyske myndigheter har nektet en svensk korrespondent tillatelse til å forlate Tyskland. Han sökte visum da arbeidsforholdene ble umulige.

Tyskerne hadde først meddelt at utreise var tillatt, men senere ble det nektet og hans telefon ble avbrutt. Det lykkes ham å sende en meddelelse om at et nytt og skjerpet regulativ var innført for korrespondanse fra Tyskland.

Norge. Det meldes offisielt at de norske hjemmestyrker har ansvaret for "generalmajor" Marthinsens likvidering.

F R I T T

L A N D

Nr. 22 - 2. årg.

TANKER OM KRING BEFRIELSEN.

2. situasjonen.

Det er et faktum, som ikke er til å komme forbi, at matsituasjonen i hittil befridde land er meget vanskelig. Befrielsen førte ikke noen vesentlig bedring med seg. På grunn av lokale omstendigheter, har tilhøve vært litt ulike i de forskjellige land, men vi må se den ting klart i øynene, at tiden etter befrielsen kan komme til å arte seg slik i Norge også.

Faktiske forhold har gjort den bitte situasjon nesten uundgåelig.

Tyskerne vil sørge for at våre lagre er tomme når befrielsen time slår. Det er ledd i deres planmessige politikk. Krigen, som har vart lengre enn beregnet, har grepet dypt inn i alle lagre verden over. Verdensproduksjonen er innstillet på krig og ikke på fred. Det vil være lettore å skaffe maskinværer og brisant-granater enn mel, smör og klar. Det er blant de allierte helt utvilsomt den ørligste vilje til å hjelpe, men enhet forsterke vanskere, som ikke bare omfatter det å skaffe varene, men også det å skaffe transportmidler.

En hel rekke bestemmende faktorer er på nærværende tidspunkt umulig å fastlegge. Det vil være av den største betydning om befrielsen finner sted under komphandlinger eller ikke, om den kommer før eller samtidig med Europakrigens opphør, om tyskerne får adgang til ytterligere ødeleggelsjer, hvilken tid på året befrielsen intreffer o.l. Ikke minst spiller det en avgjørende rolle i hvilken tilstand vårt eget kommunikasjonsvesen befinner seg i og i hvilken grad fiskerbefolkingen vil være i basiddelse av fiskefartøy og fangstredskaper. Det er derfor umulig å si noe bestamt om matsituasjonen i befrielsesøyeblikket eller umiddelbart etterpå. Et par faktor er synes allikevel å være så faste, at vi under alle tilhøve kan bygge på dem : a) En viss begrenset leveranse mengde vil vi kunne få fra Sverige, særlig hvis krigen da er slutt slik at Sverige uten alt for stor risiko kan angripe sine egne lagre. Regjeringen har fra London sikret seg beholdninger som, hvis tonnasje kan skaffes, temmelig hurtig kan være i landet.

Un er enhver omstendighet vil situasjonen også ernæringsmessig sett by store vanskere, den ting må vi modig se i øynene. Den hjelp som kommer utenfra vil bare være en begrenset øyeblikkelig hjelp. En virkelig bedring vil falle parallelt med vår egen produksjons og verdensproduksjonens økede kapasitet. Vi må regne med en lengre tids resjonering og det vil sikkert ta lang tid før en saftig biff blir vanlig rett på et norsk middagsbord.

Denne situasjon stiller bestemte krav til oss. En viktig bedring kan bare komme fra øket produksjon. Landbruket må ha god og dyktig arbeidshjelp fra første stund av. Det vil dessuten være helt nødvendig at all svarte-børshandel slås fullstendig ned. Det som etter befrielsen erhverves utenom resjoneringen - det være seg billig eller dyrt i innkjøp - tas ikke lengre fra de privilegerte tyskere eller N.S. folk, men fra hjemmefronten selv. Derfor må fra befrielsesøyeblikket svartebørshandel sees på som en skam. Det legges den aller største vekt på at maten blir rettferdig fordelt.

Vi må ikke instille oss på at befrielsen i første rekke vil føre materielle goder med seg. Det vi får er først og fremst friheten. Fengslene og konsentrasjonsleirene vil tömmes. Lov og rett vil etter herske i landet, slik at uskyldige mennesker ikke skal bli fengslet, pint eller skutt. Vi blir kvitt dette forsmadelige forråderstyre, vi tør igjen fritt tenke, snakke og skrive. Brevene skal ikke åpnes, telefonsamtalene ikke avlyttes. Avisene vil inneholde annet enn de offisielle tyske meninger og taler av nazipampene. De tyske soldater og de vennlige grå mus vil forsvinne og

forråderne bli ekspedert dit de hører hjemme og vi kan puste ut i den stolte bevissthet at Norge er fritt, at det er reddet. Hva gjør det i degrunnen, om det i et par år fremdeles vil være knapt med mat og at vi må over, vil vi fra hver måned merke at forholdene blir rommeligere og bedre.

CHRISTMAS MØLLER OM DET NYE DANMARK.

Lederen av det danske høyreparti Christmas Möller, som rømte fra Danmark og som nå er medlem av "Danish Council" i London, er på besøk i Sverige og har uttalt seg til pressen. Jeg tror ikke på noen isolering av de små stater etter krigen, så han. Jeg håper på en god kontakt mellom det nye Finland og de andre skandinaviske land. En intim kontakt også med Russland og Storbritannia er av felles interesse for alle Nordens stater. For de menn som ute i verden arbeidet for det frie Danmark er hovedmålet nådd : landet ble ifjor anerkjent som kjempende medlem av de forenede nasjoner. Men Danmarks skjebne har hjemmefronten avgjort, ikke minst gjennom den kamp som er ført i de siste 1 1/2 år. Med hensyn til den politiske utvikling sier han : Kongen kommer etter befrielsen til å sammenkalle ledende politikere, frihetsrådet og den underjordiske ledelses menn og gir en av dem i oppdrag å danne en regjering. Vi har den lykke at et helt lovlig valgt parlament, valgt i 1943 straks kan begynne arbeidet. Vi nærer også stor tillit til den økonomiske gjenoppbygging, hvi da ikke tyskerne kommer til å ødelegge betydelig mer enn de hittil har gjort. Visstnok må det maskinelle utstyr fornynes, det er foreldet og utslitt, men kvegstammen er i behold, fordi tyskerne har foretrukket smör for kjött. Danmark gjør ikke regning på erstatning i penger. Riktignok har tyskerne fjernet bort så meget, at det svarer til Danmarks kull- og koksimport gjennom 50 år, men hva skulle etter et par år den engelske kullgrubearbeider si om slike kull-leveranser fra Tyskland til Danmark ? Og hva skal den danske bonden gjøre, når han ikke kan selge bacon til grubearbeideren ? Det er bedre for et land å være fattig å ha arbeide, enn å være rikt å ha arbeidsløshet. Christmas Möller er også mot godt gjøring i form av arbeidskraft. Vi dansker er ikke de rette til å passe en slik ting. Han uttaler seg også mot å ha tysk minoritet innenfor grensene. Vi hadde 30.000 tyskere, de ble godt behandlet og hadde alle parlamentariske rettigheter, men allikevel fulgte de den samme linje som nazistene.

DET NYE LONDON.

Fra sommeren 1940 har London vært det fremste målet for tyskeres bombefly, og det står ikke til å nekte at bombingen har ført til resultater. Men den har ikke maktet å kue briternes pågangsmot. Mens ilden raste og husene styrtet sammen og folk holdt humøret oppe i tilfluktsrommene, arbeidet ekspertene intenst på planene til det nye London som skulle reise seg etter ødeleggelsene. Nå har professor Patrick Abercrombie ved London Universitetet gitt ut en rapport om arbeidet. Hovedmålene blir summert opp i enkelte punkter :

En skal undgå slummer og overbefolkede distrikter. 1.033.000 mennesker av Londons samlede folketall på 10 1/4 millioner skal flyttes til forsteder som ligger i en radius av 5 norske mil fra City.

En rökfrei by med ren, landlig luft. Ingen nye industrier vil få lov til å vokse opp innenfor området. Jernbanene skal elektrifiseres. Fullständig omlegging av kommunikasjonene på veger, skinnene og i luften.

Onsdag, 21 februar 1945.

Det må bli like lett å ferdes i London som i en gjennomsnittlig storby.

Intet spill av reisetid til og fra lufthavnene.

En ring av lufthavner må anlegges rundt London. En av dem må være transjernbaneknutepunktet Sagan og byen Naumburg. Russiske styrker fortsetter til osean og "hemisferisk i størrelse". Den skal ligge i Heathrow, 2 norske militærtjenstgjørlsen av tyske avdelinger som er låst fast bak fronten. Kampene om Victoria Station. Hurtige baner vil forbinde lufthavnene med sentrum. Breslau blir stadig voldsmessig. 8 km fra Breslaus sentrum er 8 steder innatt. Tyskerne forsøker å sende forsyningen gjennom luften, men dette hindres av det russiske flyvåpenet. I nærheten av Breslau er det lykkes russerne å drive en panserkile inn i den sydøstre utkant av byen Brockau. I Øst-Preussen raser et voldsomt slag omkring Königsberg. Tyske styrker som forsøkte å

Når vi unntar helikoptere og liknende flygmaskiner, må lufttransporten holdes utenfor Londons byområde.

Mellan Londons ytre og indre forsteder må det bevares et "grønt belte" der befolkningen kan rekreasjonere seg.

Slik taler planen i korte og nøyterne ord. En kan spørre hvor meget dette tenger gjennom til sjøen ble stanset. Slaget gjelder i øyeblikket garnisonens vil koste og hvor lang tid det vil ta. Rapporten tør ikke svare for omkost-levnetsmødddepot. Russerne holder alt det terrenget de har erobret, og tilningene. Men den hevder at spørsmålet ikke er om byen har råd til disse vel-bakeviser alle tyske påstander om det motsatte. Russerne er brutt inn i dige forandringsene. Spørsmålet er om den har råd til å unnvære dem. Tidsrom-Grudzadz (Geraudenz) ved Weichsels nedre løp, rett S for Danzig, S og SØ met som vil gå med, er satt til 10 år.

Avisene er begeistret over planen. Times kaller den "usædvanlig praktisk" og mener at folket aldri vil tilgi myndighetene om de ikke setter den i verk i denne beleilige tid. Manchester Guardian regner professor Abercrombies arbeid som et av de største som noensinne er utført til beste for helsen, lykken og den virkelige rikdommen til et land.

P R E S S E K L I P P.

Statsråd Frihagen har i et intervju i Norsk Tidend meddelt at det første direkte fartøy med alle slags fornødenheter til den befriide del av Norge er ankommet til Finnmark og lasten fordelt. Den besto av sukker, mel, kjøtt osv., et større parti kaffo, husgeråd, tobakk, sepe, fiskeredskaper og bestemt kraftfor m.m. Da tyskerne hadde tatt med seg eller ødelagt alle transportmidler for den lokale fordeling, måtte lastebiler, bensin, smøreolje og sololje stilles til rådighet. Av klær og sko er atskillig sendt og den værste nøden er avhjulpet. Størstedelen er kommet fra frivillige organisasjoner i Storbritannia, USA og Kanada. Disse varer utdeles gratis. Et større antall teltbarakker av britisk armemodell er stilt til rådighet sammen med reparasjonsmaterialer og verktøy for å sette i stand de huser som står tilbake. Byggematerialer er tidligere kjøpt i Sverige, men p.g.a. transportvansker har man begynt å overveie muligheten av å skaffe materialer fra Finland, Russland og USA. Statsråden aktet i nær framtid å besøke Finnmark for å drøfte gjenoppbyggingsplanene med de lokale myndigheter. -

Dumbarton Oaks-planene er gjenstand for en stor informasjonskampanje i USA. Et av slagnumrene blir en film hvor utenriksminister Stettinius har en hovedrolle. Dessuten holdes opplysnings- og diskusjonsmøter over hele landet. -

I sitt testamente hadde Nordahl Grieg avsatt et beløp på kr. 2.600,-, som forsyninger. Det er nå blitt bestemt japanske grupper på Corregidor. Lørdag ble det meldt at Batanhøyden var innatt. Beløpet skal brukes til innkjøp av norsk lyrikk som skal fordeles i politiet. Mandag ble mål på Honshiu angrepet etter at 1.500 fly fredag og over 1.500 fly lørdag hadde angrepet flåtestasjonen Yokosuka i nærheten av Yokoama ble også angrepet. Flygende kjempefestninger var over Tokio igjen mandag. Dette var det kraftigste angrep hittil. Flyverne melder at det rester voldsomme branner etter tidligere angrep. De fikk imidlertid flere fulltreffere, bl.a. på en stor flyfabrikk. - I Burma har britene foretatt en ny overgang over elva Irawadi, S for Mandalay. Allierte styrker rykker nå fram mot byen fra N, V og SV.

Bare 14 % av Ukrainas lett-industri unngikk ødeleggelse, og gjenoppbygningen av lett- og tung-industrien her vil bli et av Sovjetets største oppgaver etter krigen. Arbeidet blir så meget vanskeligere som hundretusenvis av arbeidere - hvorav en stor prosent var jøder - er blitt utryddet av tyskerne. Mange av de store kullgruvene er også framdeles under vann som en følge av tyskernes sprengninger og tre års vannskjødsel. -

N O R G E S N Y T T.

Helsingens Thorsens Stiftelse i Bygdø Alle ble for en tid siden rekvisert av tyskerne, og de gamle kvinner som bodde der fikk ordre om å flytte. Nå har kanskje bombefly jernbanemål i Nürnberg. Fly fra Italia fortsetter sine angrep på jernbanemål i Østerrike og bruer i Brennerpasset. Norge. Helt siden tyskerne trakk seg tilbake fra Finland har det foregått utskiping av tropper fra Norge. Det skal hittil være lykkes tyskerne å trekke ut 100.000 mann, og den styrke som står igjen er omkring 12 divisjoner.

London. Churchill ga i går regjeringen meddelelse om Krim-konferansen og sine besøk i Cairo og Hellas. Han ville om kort tid avgjøre en erklæring i Undersøket.

N Y H E T E N E T I R S D A G.

Østfronten. I Nedre Schlesia inntok marskalk Koniev søndag det viktige jernbaneknutepunktet Sagan og byen Naumburg. Russiske styrker fortsetter til Breslau blir stadig voldsmessig. 8 km fra Breslaus sentrum er 8 steder innatt. Tyskerne forsøker å sende forsyningen gjennom luften, men dette hindres av det russiske flyvåpenet. I nærheten av Breslau er det lykkes russerne å drive en panserkile inn i den sydøstre utkant av byen Brockau. I Øst-Preussen raser et voldsomt slag omkring Königsberg. Tyske styrker som forsøkte å for Stargard (Ø for Stettin) er tyske motangrep slått tilbake. Rokosovskis

tropper til unsetning. 5 motangrep er slått tilbake. 3. amerikanske armé år gammel. Begravelsen foregår tirsdag i Vilna i Litauen. Moskva erer ham ved stor salutt. - Tyskerne har brakt nye styrker fram SØ for Berlin. Korrespondenter i Moskva hevder at russerne har holdt alt det terrenget de har vunnet i dette avsnitt. Bare i Slovakia har tyskerne hatt endel framgang. - Fra Moskva meldes at den røde här har befridd et stort antall amerikanske krigsfanger i Polen og Øst-Tyskland. Det er vedtatt anordninger for å føre dem hjem til USA. Også engelske krigsfanger er blitt befridd. Krigsfangene uttaler seg meget rosende om den behandling de har fått av den røde armé.

Vestfronten. Skotske styrkor fra 1. kanadiske armé har tatt Goch, et viktig støttepunkt i Siegfried-linjen. Bare tyske snikskyttene er igjen i byen. Veien mellom Goch og Calcar ble avskåret lørdag, men de allierte har vunnet terrenget til tross for kraftig motstand. Tyskerne har sendt fallskjermtropper til unsetning. 5 motangrep er slått tilbake. 3. amerikanske armé har framgang mellom Prüm og Echternach. Tre landsbyer er inntatt. Ved Echternach er flere motangrep slått tilbake, og amerikanerne er rykket fram i nordlig retning. I et avsnitt er styrkene kommet gjennom hovedverkene i Siegfried-linjen. I S fortsetter 7. armé presset ved Saargemünd og tok mandag flere landsbyer på tysk område.

Italia. Det er framdeles bare offensiv patruljeverksamhet. Hjemmestyrkenes slagkraft er blitt øket ved at alle friskarer er innkorporert i en eneste armé under felles befal.

Østen. Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige

tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio, og har trengt tvers over den sørøstre del av øya. En flyplass er erobret og en japansk befestet stilling er isolert. Den amerikanske stillehavsflethe har flytende depot i Stillehavet for å skaffe krigsskipene nødvendige tilfelle. - Amerikanerne er gått i land på Iwo Jima i Vulkanøyene, 1.000 km fra Tokio

F R I T T A L A N D

Nr. 23 - 2. årg.

Fredag, 23. februar 1945.

TANKER OM BEFRIELSEN.

3. Arbeidslivet.

Straks befrielsen kommer reiser det seg et **livsviktig** spørsmål: Hvorledes skal arbeidslivet komme i gang igjen. Vi vil ikke, vi kan ganske enkelt ikke begynne med stor arbeidsløshet. Dessuten er forsyningsspørsmålet avhengig av løsningen, enten det nå gjelder produksjon for hjemmemarkedet eller eksport. I dag er minst 150,000 personer direkte beskjæftiget hos tyskerne, for en meget vesentlig del i uproduktivt arbeid. De vil med et slag bli ledige, hvis de da ikke er blitt det på forhånd; noe som i ganske stor utstrekning vil være tilfelle. Hvorledes vil vår industri evne å suge opp all denne arbeidskraft. Selv om den ikke ødelegges i særlig større utstrekning enn allerede gjort, kan den bare ta i bruk en brøkdel av de ledige never. Den vil dels mangle råstoff, dels drivkraft, (kull).

Vi står her overfor et problem, som bare kan løses gjennom plan og organisasjon. Staten må gripe inn. Vi må alle være klar over problemet og behersket av viljen til å løse den. Det kan settes offentlige arbeider i gang. Det er mange branntomter som skal ryddes opp, byer skal bygges, eldre veier skal repareres og nye skal bygges. Men alt krever planlegging og organisasjon.

Ordringen av problemet blir den nyorganiserte regjerings første oppgave. Det vil derfor være livsviktig å få statsapparatet i normal gjeng så snart som mulig. Jo før dette kan skje, jo hurtigere kan de nødvendige planer lagfrees og de nødvendige tiltak gjøres. De som vil bruke situasjonen til i politiske kamper å lufte særmeninger på det økonomiske og sosiale område kjører en kjepp i hjulet på arbeidsvognen. Men samtidig er det uomgjengelig nødvendig at arbeidslivet kommer i gang på en slik måte at ingen har berettiget grunn til å mistenke riksstyret for ikke å beskytte alle interesser. Aller minst må de befolkningsslag, som arbeidsledigheten treffer med stort tyngde, kroppsarbeideren, få grunn til å nære mistillit. Dette tilsier ikke alene at vi må bygge arbeidslivet på det sikre grunnlag: Eidsvoldsgrunnloven av 17. mai 1814 med senere konstitusjonelle tilbygninger, men også at den nye regjering dannes på den bredest mulige basis, slik at alle sosiale, eller politiske oppfatninger, som anerkjenner dette grunnlag, såvidt gjørlig gis plass i styret. Dette vil være av avgjørende betydning for roen, tilliten og gjenoppbyggingsarbeidet. Hva mistro og manglende tillit kan føre til så vi i Hellas.

K.R. 100.000.

"Dödslands" fremmølle malersvenn har øyensynlig gitt vår hjemlige diktatorspire klar beskjed om at det ikke vil vanke nye titler e.l. for sabotasjen i Norge opphører. "Det nye Norges" penneknekter har i den anledning fått i oppdrag å male fanden på veggen i en sabotørs skikkelse. De "norske" aviser anstrenger seg daglig for å innbille sine leseres at det er norske interesser som lider under sabotasjen. Disse "norske" interesser må i tilfelle være knyttet til den tyske krigsmaskin. For det er den sabotasjen rammer og tilfører følelige skader. At sabotørene sender et tysk bensin- eller oljelager i luften, betyr det samme som at tyske fly ikke kommer i luften. Intet viser tydeligere tyskernes skrikende mangel på bensin enn russernes erobring av nesten 800 fly på bakken under den siste ukes offensiv i øst. Det "norske" politidepartement står makteløse overfor sabotørene, men Quisling har fått en kraftig refusjon og setter nå sin lit til pengagriske angivere. Kr. 100.000 cash, skattefritt, for opplysninger som kan føre blodhundene ut av tåken. Selvfølgelig utvises det fra politiets

side "streng diskresjon", "streng fortrolighet" etc. overfor eventuelle angivere. Vi tillater oss å spå at det "norske" politi fortsatt vil vakle om i tåken med seddelbunken som en möllestens om halsen. Deres siste håp er den fast ansatte stab av angivere som imidlertid skrumper inn fra uke til uke. Den norske hjemmefront krever at disse usle individer betaler sin blodgjeld til det land de så skammelig har forrådt - med livet.

N O R G E S N Y T T.

Det er tegn som tyder på at jakten på unge gutter skal begynne igjen. For ca. 1 uke siden ble det arrestert en hel del unge gutter på Ringen Kino. Det berettes om lignende arrestasjoner på Vålerenga. -

Beretningene om frontkjempernes herjinger blir stadig hyppigere. Forleden arresterte statspolitiet en frontkjemper mistenkt for mord på en sarpsborgmann. De to skulle til en hytte et stykke inn i Nordmarka, men sarpsborgmannen ble skutt ved Voksenkollen. Frontkjemperen forsøkte seg med en forklaring om at andre skulle ha skutt på dem, men siden han er arrestert, kan vel ikke statspolitiet ha trodd den historien. -

Som man vil huske forsøkte Roald Dysthe seg på en palassrevolusjon innen NS. Han hadde tysk bistand. Men en fører er en fører og den slags er farlig. Dysthe måtte ikke trø at det hjalp med tysk bistand. Partidomstolen trådte sammen, Dysthe ble dømt til livsvarig fengsel. Og nå er Dysthe på fri fot igjen. Det hjelper hverken med fører eller partidomstol når anklagede har mektige tyske venner. -

En mann av byen våknet forleden natt ved at det sto en tysk marinagast over ham, faktet med en revolver og forlangte penger. Mannen visste ikke bedre enn å finne sin lommebok, men der var ikke nok. Og resultatet var at mannen ble så skomslått at han måtte på sykehus. - Fra Vrådal meldes det at uniformerte tyskere truer seg til poteter. På anmodning nekter de å legitimere seg, så det dreier seg sannsynligvis om helt ulovlige private transaksjoner.

U K E O V E R S I K T.

Det mest oppsiktsvekkende ved situasjonen er i grunnen det som ikke skjer: At en tysk motoffensiv mot russerne er uteblitt. Da russernes første veldige offensivbølge ebbet ut for en 2 - 3 uker siden sto de med sterkt utsatte flanker både mot nord og sør, og må ha hatt meget anstrengte forsyningslinjer etter den voldsomme frammarsj på sentralavsnittet. For tyskerne måtte det være dobbelt grunn til å forsøke en motoffensiv, for deres største fordel i den nåværende situasjon med tofrontkrigen er muligheten for å operere på de indre linjer, det vil si raskt å konsentrere styrker på det ene eller det annet frontavsnitt og rette kraftige slag mot en motstander ad gangen. Dette kunne de nå så meget lettere ha gjort som de neppe hadde å frykte en virkelig storoffensiv fra vest enda; dertil var årstiden for ugunstig og virkningen av det tyske motstøt i Ardennene satt ennå til en viss grad igjen og hadde sinket de alliertes oppmarsj.

Når en motoffensiv tross dette er uteblitt, er det et avgjørende vitnesbyrd om hvor svekket tyskerne er. De har riktig nok satt inn motstøt på enkelte avsnitt, i Pommern ved Stargard, ved Neisse og i Slovakia. Men det er lokale operasjoner som har gitt små eller ingen resultater. Grunnen er først og framst at tyskerne er underlagte både i antall og materiell. Dessuten rår de ikke over et transportapparat av en slik kapasitet at de fullt ut kan utnytte de indre linjer; jernbanene er ille tilrett av den anglo-amerikanske bombing, og det samme gjelder oljeproduksjonen. Resulta-

tet er en sterk nedsett bevegelsighet, og bevegelsighet er alfa og omega for tallmessig underlegen part hvis sjanse ligger i operasjoner på de indre linjene i Østfronten.

Følgen er blitt at det ikke på noe tidspunkt er oppstått noen fare for avskjæring av Sjukovs framskutte angrepsskile i sentrum, men at russerne tvert i mot gjennom Konjevs operasjoner i Schlesia har kunnet trekke sin venstre fløy etter seg og oppnå samband mellom de to armegrupper, slik at forholdene antagelig i nær framtid vil ligge til rette for en ny stor offensiv mot Berlin-området og andre sentrale tyske posisjoner.

Når den nye offensiv vil komme, avhenger nå av hvor snart russerne kan få rykning i Polen inntatt Czarsk (SV for Danzig). Tyskerne hadde sterke befestninger og gjorde innbitt motstand. 2.000 tyskere falt under kampene om byen. I samme avsnitt har russerne befridd 50 steder til, blant dem Schlescha og Münsterwalde. I Øst-Preussen har tyskerne tatt tilbake endel landsbyer under forsök på å komme vestover fra Königsberg.

Vestfronten. 3. amerikanske armé har ryddet Saarburg på østsiden av Saar. Amerikanerne har gått over elva og opprettet et bruhode på vestbredden. De står nå langs Saar til et punkt like før den flyter sammen med Moselle. De allierte har inntatt 16 byer i trekanten mellom Moselle og Saar, hvor flenner på vestfrontens nordlige avsnitt viktige forberedende operasjoner og er dens motstand praktisk talt brøt sammen onsdag. Siden tirsdag aften er 23 i ferd med å rulle opp den tyske flanke fra Kleve-avsnittet av og kaste mot-byer tatt. På den kanadiske 1. armés front er fallskjermtropper gått inn i standeren tilbake mot Rhinen. Også på andre avsnitt, bl.a. i Saar-området, Mayland, litt N for Kalkar. - BBC's militærkronikør uttaler: Operasjonene på vestfronten kan ikke betraktes som en mere omfattende offensiv, men den har et betydelig omfang framgår av de tyske fanger som er tatt. Under operasjonene mellom Maas og Rhinen ble det tatt over 10.500 fanger, i løpet av tre dager ble det tatt 4.300 fanger mellom Moselle og Saar, i Lorraine ble det på knapt 14 dager tatt 20.000 fanger. Disse operasjonene er en meget tilfredsstillende innledning til noe meget større.

Flyangrep. Onsdag angrep 1.200 amerikanske fly mål i Tyskland. Hovedmålet var Nürnberg, som ble angrepet annen dag på rad. Natt til onsdag hadde britiske fly angrepet Dortmund og oljemål S for Düsseldorf. Mosquitos rettet to angrep mot Berlin. Mye store allierte flystyrker var over Tyskland torsdag i et forsök på å bringe i ulage en vesentlig del av det tyske jernbanenett. 24 skiftetomter ble angrepet. 2.200 amerikanske fly deltok, derav over 1.400 tunge bombefly. De kastet over 14.000 bomber på 250 kg. Over 1.100 britiske fly var over Tyskland natt til torsdag. Worms og Duisburg var hovedmålene. Worms er et viktig jernbaneknuspunkt for forsyninger til frontene ved Saar og Moselle.

P R E S S E K L I P P. Reuters militære medarbeider skriver at tyskerne har begynt et øket bruk Italia. Tropper fra 5. armé har fordrevet tyskerne fra det 1.000 meter

av falske radiostasjoner i sin propaganda. Stasjonene utgis for å være britiske, og sender både på russisk, tysk, fransk og hollandsk. -

All saker mot ELAS-tilhengere skal overføres fra militärdomstolene til de sivile domstoler. Ifølge greske aviser har regjeringen til hensikt å oppheve de dommer som er blitt avgjort i den siste tiden mot ELAS-menn. De som er anklaget for mord eller andre brudd mot sivilretten, skal på nytta påtale ved sivil domstol. -

Det svenska luftvårens ildgivning mot allierte fly har skapt en voldsom diskusjon og kritikk i Sverige. Det ble påpekt hvordan i sin tid tyske fly stadig "forvillet" seg over svensk område mens luftvernet tidde. Kampende Demokrati har nå vedtatt en protestresolusjon, og forlanger at skytingen skal opphøre. "Det svenska luftvernet forstyrer oss når det samordnes med eksekusjonsplatoenenes salver i Norge. Den sang de allierte fly synger er en frihetens sang som selv vi må rette oss etter." - "Om ikke regjeringen hører på oss nå, skal vi komme igjen og igjen helt til vi blir hørt." - Det synes som om folkeopinionen i Sverige for en overveiende del støtter disse synspunkter. -

Krigsminister Stimson har uttalt seg for en ytterligere utvidelse av USA's krigshjelp. Allerede nå omfatter den en materialmengde som skulle kunne utruste 4.760.000 allierte soldater. Alene det britiske imperiet har mottatt krigsmateriell tilstrekkelig for 1.750.000 mann eller 25 % av sine tropper, uttalte den amerikanske krigsminister. -

En amerikansk journalist, som har besøkt Sverige, skriver i New York Post at nordmennene har måttet døye forferdelige forhold, og særlig er matsituasjonen prekær. "Nordmennene er et sterkt, stolt folk, men sult er en grusom tyrann. Når den totale frigjørelse av Norge endelig har skjedd, må hjelpe- og oppbyggingsmaskineriet straks kunne tre i aksjon. Det må ikke være noen utsettelse." -

NYHETENE TORSDAG,

N Y H E T E N E T O R S D A G, Russene har inntatt Krossen, 50 km SØ for Frankfurt. Også Göbersberg og Christianstadt er besatt. Hele tyskernes linje langs elva Neisse fra Guben til Görlitz angripes. Onsdag inntok russerne Priebus, 30 km N for Görlitz. Det foregår voldsomme kamper Ø for Görlitz, som beskytter veien til Dresden. N for Priebus har russerne inntatt Forst, et viktig veiknuspunkt. Guben ligger under artilleriild, og det foregår nærkamper i utkanten av byen. Andre styrker er gått forbi Guben mot Fürstenberg, hvor Spreekanalen foraner seg med Oder. I NØ har Rokosovskis styrker under sin fram-

Naturforholdene i vest er slike at man først i mål vil få ideelle forhold for store operasjoner, men så lenge er det utelukket at man vil vente. Det er viktig at Tyskland ikke får mer tid enn høyst nødvendig på seg til sine forberedelser, så det vil neppe være mer enn et par uker før de nye store angrep settes inn både i øst og vest. I mens gjennomfører de britiske styrkene på vestfrontens nordlige avsnitt viktige forberedende operasjoner og er dens motstand praktisk talt brøt sammen onsdag. Siden tirsdag aften er 23 i ferd med å rulle opp den tyske flanke fra Kleve-avsnittet av og kaste mot-byer tatt. På den kanadiske 1. armés front er fallskjermtropper gått inn i standeren tilbake mot Rhinen. Også på andre avsnitt, bl.a. i Saar-området, Mayland, litt N for Kalkar. - BBC's militærkronikør uttaler: Operasjonene på vestfronten kan ikke betraktes som en mere omfattende offensiv, men den har et betydelig omfang framgår av de tyske fanger som er tatt. Under operasjonene mellom Maas og Rhinen ble det tatt over 10.500 fanger, i løpet av tre dager ble det tatt 4.300 fanger mellom Moselle og Saar, i Lorraine ble det på knapt 14 dager tatt 20.000 fanger. Disse operasjonene er en meget tilfredsstillende innledning til noe meget større.

Flyangrep. Onsdag angrep 1.200 amerikanske fly mål i Tyskland. Hovedmålet var Nürnberg, som ble angrepet annen dag på rad. Natt til onsdag hadde britiske fly angrepet Dortmund og oljemål S for Düsseldorf. Mosquitos rettet to angrep mot Berlin. Mye store allierte flystyrker var over Tyskland torsdag i et forsök på å bringe i ulage en vesentlig del av det tyske jernbanenett. 24 skiftetomter ble angrepet. 2.200 amerikanske fly deltok, derav over 1.400 tunge bombefly. De kastet over 14.000 bomber på 250 kg. Over 1.100 britiske fly var over Tyskland natt til torsdag. Worms og Duisburg var hovedmålene. Worms er et viktig jernbaneknuspunkt for forsyninger til frontene ved Saar og Moselle.

Østen. De amerikanske styrker har nådd sitt hovedmål på Iwojima, flyplassen for bombefly. Framstøtene mot den ene flyplassen er gjenopptatt, men møter sterkt motstand. Flere motangrep er slått tilbake. Det finnes ikke en eneste japansk soldat igjen på Batahalvøya. Den japanske garnisonen på Corregidor er praktisk talt utslettet. I Burma har 14. britiske armé utvidet bruhoodet over Irrawady og tatt en landsby til.

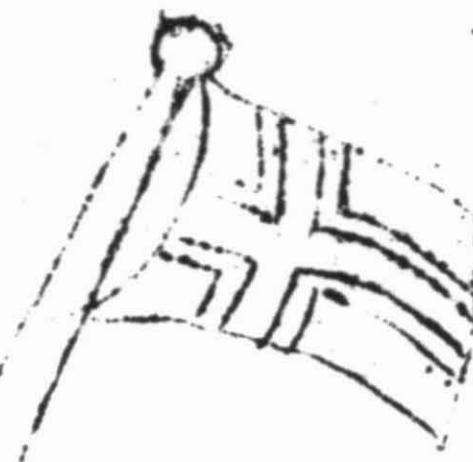
Tyrkia. Parlamentet er innkalt til ekstraordinært møte fredag. Det er ikke meddelt noe om de saker som skal behandles, men man venter at det vil bli truffet en viktig beslutning.

Sverige. I riksdagen ble det i går rettet et spørsmål til utenriksminister Günther i forbindelse med henrettelsene i Norge for en kort tid siden. Günther svarte at det herskar ingen tvil at den direkte årsak var drapet på Marthinsen, og det er klart at de myrdede intet hadde med dette å gjøre. Denne mere enn rystende behandling av det norske folk har vakt avsky og harme hos det svenske folk. Vi deler fullt ut nordmennenes følelser når det gjelder det stadig stigende terrorvelde, og vi spør oss selv om voldshandlingene og redslene vil fortsette. Hverken i Berlin eller Oslo er myndigheten uvitende om dette. Günther antok at interpellanten delte regjeringens oppfatning at det av lett forståelige grunner ikke var ønskelig at regjeringen på det næværende tidspunkt avgav noen erklæring om hva den kunne eller burde foreta seg i den ene eller annen retning.

Danmark. I Odense er 4 leger på sykehuset myrdet av nazistene. Tidlig tirsdag morgen ble de hentet av Gestapo og ført til en trappeavsets hvor de ble skutt i de tidlige morgentimer. Det går en ny terrorbølge over landet som antas å være forberedelse til en større aksjon. -

Sveits. Politiet har forbudt dirigenten Fochtwängler å dirigere.

F R I T T

L A N D

Nr. 24 - 2. årg.

Mandag, 26 februar 1945.

TANKER OMKRING BEFRIELSEN.

4. Behandlingen av "samarbeidsmennene".

I de befriide land er det kommet til ganske sterke friksjoner mellom regjeringene og det som der kalles "motstandsgruppen" om behandlingen av "samarbeidsmennene". Det gjelder ikke de åpenbare landsforredere, som alle steder blir stillet for domstolene og dømt etter lov. Det gjelder den ganske store gruppe, som tjente store penger på arbeide med tyskerne og samarbeidet med quislingene, mens de smilte og temmelig samvittighetsløst bar kappen på begge skuldrene uten åpent å kompromittere seg ved å melde seg inn i forrederpartiet. Det er i Frankrike, Hellas og Belgia ikke liten misfornøelse med at disse grupper - som er vel kjente og særdeles upopulære - ikke rønskes ut, men ennå finns i de offentlige statene, i bedriftslivet og i det økonomiske liv, ofte i betydningsfulle stillinger. Regjeringene, som under vanskelige forhold skal få stats- og sanfunnsmaskineriet igang, synes å ha vanskelig å skille seg fra disse menn, som i stor utstrekning er dyktige og erfarene; men deres fortsatte forbliven på de gamle plasser skaper på den annen side uro, som er en hindring for alt saneringsarbeide. Særlig karakteristisk synes forholdetog sykdommer kan ikke uten videre slippes i vei og oppmanes til å ta seg å være i Belgia og "News Chronicle" har også ofret problemet en inngående høy som best de kan. Det gjelder allerede nå å forberede deres hjemkomst. behandling. Bladet reiser det spørsmål, hvorfor det er så vanskelig for Belgia, som temmelig intakt kom ut av tyskernes grep, å finne seg selv. Svaret finnes etter bladets mening i det faktum at folket har måttet betale med sin moralske styrke for den overbørenhet, som landet tross alt var gjenstand for fra tysk side. Det belgiske folks kamp i dag er en kamp for å gjenvinne de moralske reserver, som nå er næsten helt uttømt, men som forrige krig gjorde landets navn året over hele verden. Når det gjelder krigen og alt det som har samband med den, markerer en tydelig hos belgerne en personlighets- spaltning. På den ene siden blir de allierte mottatt med den største begeistring, på den annen side hører en ofte beklagelser over de ulykker, som følger med krigen, som har rast over deres land og som framdeles raser langs grensen. Belgerne kan ikke få det klart, at det skal være like vanskelig med klær og mat nå, som under okkupasjonen. Bladet understreker at de aller fleste av disse beklagelser også med administrativt personell, som under reisen kan undersøke hvor i ke kommer fra arbeiderklassen, som i mange tilfelle virkelig har grunn til å klage, men i første rekke fra dem som under okkupasjonen tjente på hjemsendelse en undersøkelse, og i tilfelle av sykdom tas de hånd om etter tyskerne og som mange ganger da kunne leve i overflod. "Hva arvet skulle behov. Et særskilt problem blir å sysselsette de hjemsendte mens de er i leiren. Forlegningene blir avsperrt fra ytterverdenen, men det gjelder ikke å gi dem karakter av koncentrasjonsleire. De som egner seg til det kan anvendes til forlegningsarbeid, go for øvrig får en ordne med sport og ingen Pierlot som ble slitt mellom sitt offentliggjorte løfte om å rydde tidsfordriv. Ingen penger, men bare kuponner skal forekomme i leiren - samarbeidsmennene ut og sin motvilje mot å sette kjeppen i hjul, som gikk han noen penger søker de seg sannsynligvis derifra. glatt eller gav intrykk av å gjøre det. Etter bladets mening må den moralske gjenreising komme fra de mange tusener, som gjennom hele okkupasjonstiden med livet eller friheten som innsats kjempet mot tyskerne. Det var påtregnende nødvendig å få holdt nye valg å få dannet en ny regjering belgerne anerkjente som sin. Utviklingen hadde ført til at de ikke ansa regjeringen Pierlot som sin.

Det er ikke nødvendig å være profet for å se dette problem rullet opp også i Norge, når befrielsen har funnet sted. Vi har også disse typer, som har tjent store penger på tyskerne, som har voktet seg vel for å melde seg inn i partiet, men som i hemmelighet har forsikret makt-haverne om stor sympati og full lojalitet. I særdeles mange tilfeller skyldes dobbeltspillet bare felghet, men i mange tilfeller skyldes det turvet beregning.

En må være klar over, at det i de fleste tilfeller vil være hensiktsmålt å stille disse personer for retten for å få dem straffet. At de må legge fra seg hele den fortjeneste de har sikret seg ved en virksomhet, som i allfall ikke kan karakteriseres som fedrelandssinnet er klart, men det er ikke nok. Det ville være heldigst om disse tankne nordmenn holder seg beskjedent i bakgrunnen og gjør de ikke det av eget tiltak bør de settes på plass. De mangler autoritet og tillit og de kommer til kort når folket møter med sin tommostokk. De vil forstyrre den ro vi absolutt trenger. De behøver ikke å fradømmes "almen tillit" av domstolene, det vil vise seg at de har mistet den ved sin opptreden. Det er ikke disse svake sjeler som har skapt Norges goodwill i utlandet.

HOLLANDSK ETTERKRIGSHJELP.

Når de millioner mennesker som i dag er krigsfanger eller tvangsarbeidere i tyskland og okkuperte land, en gang skal føres tilbake til sine hjemland, kommer det til å oppstå gigantiske organisasjonsproblemer. Disse grupper som er blitt rykket opp med rotene og som er market av dårlig behandling som best de kan. Det gjelder allerede nå å forberede deres hjemkomst.

Den hollanske regjering har gitt arkitekten Willem de Moor i oppdrag å utarbeide en plan for hjemsendelsen av de over en million hollendere som man håper å se tilbake i hjemlandet. Alt for tre år siden foreslo arkitekten de Moor at det burde utarbeides en plan for hjemsendelsen, og da han fikk oppdraget av regjeringen for to år siden regnet han med 600.000 deporterte hollendere. Nå har talet steget til over en million, og van-skene er steget på alle hold i og med at Holland er et av de land som er hardest rammet av den tyske terroren, og på grunn av de skader vannet har anrettet - på enkelte steder står det 7 meter høyt. Men de Moors plan kan tilpasses etter behovet. I store trekk går den ut på at det skal opprettes et antall mottakningsleire ved grensen. 6 jernbanelinjer fører inn til østre Holland og på særskilte tog skulle de deporterte sendes inn der. Togene bør være utrustet ikke bare med leger og sykepleierskøy, men også med administrativt personell, som under reisen kan undersøke hvor i ke kommer fra arbeiderklassen, som i mange tilfelle virkelig har grunn til å klage, men i første rekke fra dem som under okkupasjonen tjente på hjemsendelse en undersøkelse, og i tilfelle av sykdom tas de hånd om etter tyskerne og som mange ganger da kunne leve i overflod. Et særskilt problem blir å sysselsette de hjemsendte mens de er i leiren. Forlegningene blir avsperrt fra ytterverdenen, men det gjelder ikke å gi dem karakter av koncentrasjonsleire. De som egner seg til det kan anvendes til forlegningsarbeid, go for øvrig får en ordne med sport og ingen Pierlot som ble slitt mellom sitt offentliggjorte løfte om å rydde tidsfordriv. Ingen penger, men bare kuponner skal forekomme i leiren - samarbeidsmennene ut og sin motvilje mot å sette kjeppen i hjul, som gikk han noen penger søker de seg sannsynligvis derifra.

Den hollanske regjeringen håper at alle de deporterte skal kunne komme hjem i løpet av tre måneder, men de Moor tror det tar lenre tid. Det er imidlertid misforstått sparsomhet når den hollanske regjeringen bestiller 300 sykehuss barakker av samme type fra Sverige uten å ta hensyn til de varierende behov. Det lønner seg å betale meget for å redde de deporterte.

I alle fall er arkitekt de Moors prosjekt et betydningsfullt bidrag til utarbeidelsen av etterkrigshjelpen, og det har fått interesse blant arkitekter fra andre land.

De russiske tanks som stormer mot Berlin kjører med tysk bensin. Tyskerne rakk ikke å evaluere sine lagre, og russerne har erobret hundrevis av depoter, overfylte med bensin, ammunisjon og andre forråd.

PRESSEKLIPP.

Førleden ble det dannet en lokal forening i Göteborg av Svensk-norske frivilligforbundet. Foreningen har til hensikt å samle svenske demokrater fra alle samfunnsklasser for å berede en eventuell medvirken i Norges befrielseskamp, og medlemmene står til disposisjon, dersom en frivilig här skal organiseres. -

Izvestija, den offisielle russiske avis, inneholder et hyrdebrev fra den russiske kirkes leder, som strengt fordømmer den tiltagende gudsloshet og tilslidsetelsen av kirkelige ritualer. Samtidig betoner hyrdebrevet at det i Russland under krigen har funnet sted en veldig religiøs gjenfødsel og at sovjetledelsen vil ta de fulle konsekvenser herav. Det er første gang siden revolusjonen at noe slikt er offentliggjort i en offisiell russisk avis. -

Roland Freisler, presidenten for den tyske folketromstol, som har avgjort så uendelig mange dødsdommer, bl.a. over generalene i juli ifjor, er omkommet under et flyangrep på Berlin. -

England opplever nå en av århundrets koldeste vintre. Den kaldeste natt på 70 vinter ble nylig registrert i Kent. Befolknings fryser, tross Englands enorme rikdom på kull. Landet fryser som aldri før denne vinter, men humøret er strålende på grunn av den lyse krigssituasjon. Man vet at vinteren er de russiske arméers beste forbundsfall, og at tyskerne så lenge den varer ikke har store sjanser til å stanse stormfloden fra øst. Kan vinteren bidra til en rask slutt på krigen, fryser man seg gjerne gjennom enna noen uhr til. -

Den ventede rassia etter danske offiserer er nå begynt flere steder. Særlig har København og Aarhus vært hårdt hjemsøkt. -

Tilsammen 17.000 bygninger er blitt ødelagt i Nord-Finnland under krigen, opplyser en komité som er nedsatt spesielt til undersøkelse av disse forhold. -

NORGES NYTT.

Fra Bergen meldes at tyskerne førleden beslagla 10 privatbiler innover Kvamskogen. Billene ble kjørt ned til Tysse og lastet på en lekter. Ute i Bjørnefjorden kantret lekteren over, og da det ikke var bremseklosser på bilene, gikk samtlige tilbunns. Cook's løftekran "Samson" kantret førleden og forsvant som følge av tyskernes klossete slepeoperasjoner. Kranen var løftet av tyskerne. -

Fretheim har i den senere tid vært sterkt kritisert i den "germanske" presse fordi han ikke har gjort fortgang med å realisere partiets programpost om å føre jorden og skogen tilbake til bøndene fra de store industriforetagender. Han kritiseres også for å ha vært alt for slippendt når det gjelder å gi byfolk konsesjon på kjøp av landefondsmønner. Nå har Fritt Folk også tatt opp kritikken. -

Politikonstabel Weinholdt ble førleden arrestert sammen med to av sine sønner av Gestapo i sitt hjem i Hertug Skulesgate. Tyskerne opptrådte meget brutalt, mishandlet Weinholdt, lenket ham sammen med sønnene og slengte dem nedover trappene. Politikonstabel Weinholdt har tidligere gjort seg kjent som norgesmester i bryting. -

Publikum på Oslo Postkontor ble for en uke siden vitne til et dramatisk opptrinn. En mann kom løpende inn i pakkepostavdelingen med Gestapo i hælene. Han gjorde tigersprang over pakkehaugene og forsvant. En dame ble såret i hånden av Gestapos kuler. -

For en tid siden brente en knottfabrikk i Lisleby. Alt tyder på at det er tyskerne som har satt brand på den. Folk ble bestyrket da de så hvordan de tyske soldater tok branden. Der var tysk vakt, men de lot det brenne og ingen gjorde noe forsök på å redde biler som sto der og som kunne vært reddet. De brente også opp. -

Jarle Berge er ansatt som byråsjef i Justisdepartementets fengselsavdeling. Han er 32 år gammel, dårlig middelskoleeksamen. Endel russere og tvangsutskrevne nordmenn var opptatt med halmlensing på Hamar Jernbanestasjon. En russe hadde fått fatt på en sigarettsstump som han røkte på. En tysk offiser fikk øye på ham og kommanderte ham straks til å kaste den. Russeren tok hastig to siste drag før han kastet den. Tyskeren trakk da revolveren og skjøt ham ned. -

NYHETENE SØNDAG.

Vestfronten. 1. og 9. amerikanske armé er gått over Roer. En korrespondent melder søndag at de 21 bruhoder de allierte skaffet seg nå er smeltet sammen til et stort, som strekker seg langs elva i en lengde av 38 km, og på enkelte steder har de allierte trengt 8 km inn i de tyske forsvarsverker på Roers østbredd. 9. armé har tatt Jülich, og rykker videre langs riksveien hvor de har nådd et punkt 8 km ø for Roer. 9. armé har tatt 2.600 fanger. 1. armé har tatt Düren og rykker videre fram langs autostradaen til Köln. Det meldes at overgangen over Roer var meget vanskelig, dels på grunn av oversvømmelsen, dels fordi tyskerne hadde satt staker i elvebunnen med piggtråd mellom. Der var også anvendt en ny type flytende minner. Amerikanske ingenører bygger nå bruer over Roer. Tyskerne har angrepet disse med fly, men har ikke vært heldige. Av 30 fly ble 14 skutt ned. Lenger N har det vært ny framgang S for jernbanen Goch-Udem. Styrker fra 1. kanadiske armé er trengt inn i Calcar. - 3. amerikanske armé har utslettet den tyske kile V for Prüm. Det er tatt 1.300 fanger på denne front fra fredag til lørdag. Pattons styrker er gått over Saar på nye steder. Serrig er ryddet på 4 hus nær. - Eisenhower uttaler på en pressekonferanse at den nye offensiv over Roer går bra. Angrepet er innledningen til operasjoner som skal ødelegge de tyske styrker V for Rhinen. Angrepet vil bli ført uten opphold. - N for dette avsnittet er styrker fra 2. britiske armé rykket mot Roer. 4 landsbyer er tatt og styrkene har framgang i retning av Wese SV for Goch. - Under framstøtet i vest er det frigjort en hel del allierte tvangsarbeidere. En korrespondent skriver at han har sett britiske lastebiler med arbeidere på vei til leire bak de britiske linjer. Arbeiderne ga uttrykk for sin glede ved å synge sin nasjonal sang.

Østfronten. Lørdag ble det meldt at russerne har befridd Posen (Poznan). Beleiringen av Posen har vært en måned. Garnisonen hadde mat og forsyninger for 4 mdr. 23.000 tyskere falt og det ble tatt 25.000 fanger. Blant fangene var garnisonssjefen. Utrustning og forsyninger strømmer nå gjennom Posen til Sjukovs front. Russerne har nå tatt 10 av forstedene til Breslau. Bak russernes nordre front angripes to tyske lommer til, nemlig ved Grudziadz (Graudenz) og SV for Königsberg. N for Grudziadz er Rokosovskis styrker rykket nærmere Danzig. Russerne har befridd et stort antall allierte krigsfanger. I NV-Polen er taket på jernbanelinjen Berlin-Danzig utvidet. Zinten (S for Königsberg) er på russernes hender. Ringen om de tyske tropper SV for Königsberg strammes. Arnswalde ble meldt inntatt lørdag. Den ligger SØ for Stargard. - Russerne påpeker den fullständige mangelen på tysk friskarvirksomhet i de okkuperte områder.

Italia. 5. armé har avvist motangrep på de alliertes nya stillinger på høyden som behersker veien Bologna - Pistoia.

Flyangrep. 1.150 tunge amerikanske bombefly var over Tyskland søndag. Jernbanetomter i München, Aschaffenburg og Ulm ble angrepet foruten flyplasser og et monteringsanlegg for tanks. Lørdag var over 5.500 fly over Tyskland. Blant målene var oljeraffinerier i Hamburg, Harburg og ubåtverfter i Hamburg og Bremen. Skip i marinestasjonen på Horten ble angrepet natt til lørdag. Mosquitos angrep Berlin natt til søndag for 7. natt på rad. Tyske mål ved den fransk-italienske grense ble angrepet av allierte fly i forrige uke.

Tyrkia. Krigserklæringen mot Tyskland blir sterkt kritisert i Tyskland. Transocean kaller den grotesk og uttaler tvil om den praktiske virkning. Et britisk memorandum til Tyrkia uttaler at i følge beslutning på Krim-konferansen vil land som erklærer krig for 1. mars bli betraktet som forbunder stat med rett til å være med på konferansen i San Fransisco 25. april.

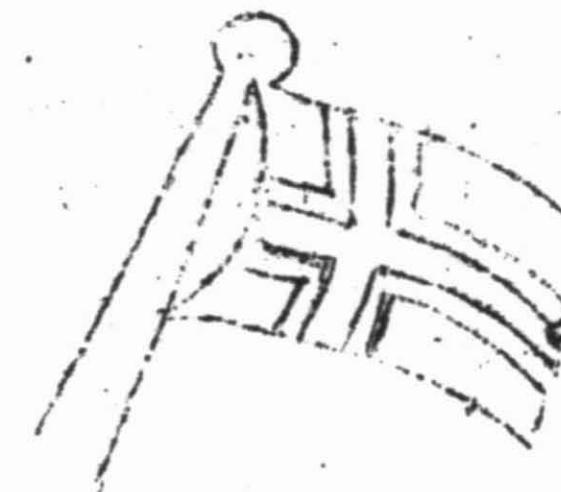
Egypt. Også Egypt har erklært Tyskland krig. Statsministeren ble myrdet lørdag like etter at krigserklæringen var blitt kunngjort.

Østen. Tokio ble angrepet søndag av fly fra baser på land og fra hangarskip. På Iwojima rykker amerikanerne fram tross sterkt japansk motstand fra festede stillinger i huler i fjellet. - Siste japanske stilling i Manila er inntatt.

Tyskland. Hitler er gått til angrep mot de stigende antall tyskere som ønsker fred. Det ble lest opp et budskap på nazistenes årsmøte. Hitler selv hadde ikke tid til å være til stede. Opposisjonen betegnes som kujoner, sabotører og parasitter.

Danmark. Tyske soldater på vei fra Norge til Tyskland har gjort mytteri.

F R I T T

L A N D

Nr. 25 - 2 årg.

Onsdag, 28. februar 1945.

TANKER OM KRIENG. BEFRIELSEN.

5. Folkestyre i virksomhet igjen.

En ting er vi alle enige om: Vi vil ikke ha noen gresk krise i Norge. Når vi er enige om det, må vi også nødvendigvis også etage om å sikre utida for det som er egnet til å skape en slik krise. Først og framst må ingen bruke det ømtalelige befreielsestøyblikk til politiske machinasjoner, til "kupp" i den ene eller annen retning. Vi må ordne oss så en slik opptræden blir umulig. Det er mange som mener at det er atskillig som bør rettes i vår forfatning, vårt samfunnsliv, i våre sosiale forhold. Enkelte kan ha rett, andre urett. Men de sakene får fremmes på rolig og fredelig vis i samsvar med grunnlovens ånd og prinsipper. Enhver form for "overaskelses-taktikk", enhver uberettiget bruk av et kritisk øyeblikk i folkets liv, må være bannlyst.

Vi har vår grunnlov med sine konstitusjonelle tilbygninger. Den er vår nasjons felles åndelige eiendom og den kan vi alle i tillit seile oss om. Følger vi dens regler finner vi det sikreste grunnlag for en rolig utvikling. Hva vi i og med befreielsen må sikre oss, er at folket ved sine forfatningmessige organer trer i virksomhet.

a) Kongen må straks komme hjem. Gjennom sin upolitiske stilling, sin strenge objektivitet og sin personlige autoritet er han det faste punkt som vårt konstitusjonelle liv, surlig i et slikt vanskelig øyeblikk, er avhengig av.

b) Regjeringen må straks komme hjem. Den må så stille sine plasser til Kongens disposisjon. Etter å ha rádført seg med framstående menn innen hjemmefronten og utefronten, må Kongen gi en av dem fullmakt til å danne en ny regjering på nasjonalt bredest mulig basis.

c) Stortinget må straks tre sammen. Riktignok er dets autoritet sterkt svekket; presidentskapets henvendelse til Kong Haakon med anmodning om abdikasjon og alle forhandlinger med tyskerne høsten 1940 som det ovenveiende fortalt av dat norske folk - for å bruke et meget svakt uttrykk - er dypt uenig i, kan ikke få noen annen følge. Imidlertid er vårt statsliv utfullkommen uten et Storting og vi har intet annet å sammenkalle enn det som valgtes i 1936. Det må dog hurtigst mulig erstattes av et nytt. At de nazistiske stortingsmann ikke kan innkallas er selvsagt. I en senere artikkel vil det bli berørt, om det ikke er heldigst, at også andre medlemmer unnlater å møte.

d) Kommunestyrer, skolestyrer og andre likeknende institusjoner trer straks i virksomhet.

Alt dette må skje, fordi det danner den sikreste garanti vi kan få mot alle slags "kupp" tendenser. Det er liten grunn til å tro, at slike finnes, men det er allikevel bedre å være føre var enn etter snar. Jo før vårt offentlige liv og hele samfunnsmaskineriet kommer i normal gjengen på folkestyrets grunn, jo før vil de allierte tropper, som antakelig må hjelpe til med befreielsen, kunne forlate landet og jo før kan gjenreisningsarbeidet komme i gang og bli effektivt.

I det byggende arbeid som ligger foran oss, er det helt nødvendig for en mulig utvikling, at alle samfunnslag og oppfatninger er med om planleggingen og tar sin del av ansvaret for gjennomføringen. Vi må undga, at noen blir stående utenfor og gratis inkasserer den skuffelse og misnøye som måtte komme. På den annen side må det selvsagt helt ufravikelig fordres, at for enhver deltagning kreves det absolutt loyalitet like overfor grunnloven, dens enkelte regler og dens ånd og prinsipper. Der finner vi

en binnende rettesnor for alle tiltak. Aksepteres ikke dette selvsagte grunnlag, har vedkommende ingen plass innenfor ledelsen av et demokratisk og folkestyrkt Norge.

G R Å T E K A M P A N J E.

Debatten om hvorledes Tyskland skal behandles etter krigen har pågått i flere år. Tidligere hadde den mest et akademisk preg, men nå da det tyske totale nederlaget er rykket betydelig nærmere blir spørsmålet stadig mer aktuelt. Selv den mest troende nazist må i det minste for seg selv medgi et tilstandsnr for Hitlers tusenårige rike er svært dårlig. Den tyske medlidenhetskampanje setter derfor i disse dager betydelige spor etter seg i de nøytrale land, og det klages fra anglo-saksisk hold at man også der har fått merke en medlidenhetsmåte som ser mere på det tyske folkets lidelser enn på verdens forøvrig. I visse engelske politiske kretser ønsker man rett og slett at russerne måtte komme først til hovedstaden Berlin, ettersom man kan stole mer på dem enn på anglosaksene når det blir spørsmål om å gjøre en ubarmhjertig opprensning i Tyskland. Russerne har hatt tyskerne i sitt eget land, og glemmer ikke lett våren 1941.

Et studium av den tyske mellomkrigshistorien viser at republikken ble behersket av krefter som aldri oppriktig ville gjøre Tyskland til en fredelig makt. Det fantes allerede fra begynnelsen mange krefter som drev fram en opprustning i smått, og som førte den allierte kontrollen bak lyset. Spillet var dristig og hensynsløst og noen hederlig spille-regler fantes ikke. At man på alliert hold vil hindre en gjentagelse kan man vanskelig innvende noe imot.

Denne gråtekampanjen i verden bør kunne skjule det faktum at menneskeheden ikke har råd til en verdenskrig til i dette sekel. En overlevelse av den tyske erobringslyst er den eneste risiko i det henseendet. Hva en så i menneskehethets navn måtte kunne forde er at de allierte denne gang ikke gjør feilen fra 1918 om igjen.

H V E N H A K K E N I D A N M Å R K ?

I en brosjyre "Makten i Danmark" står det: "Når arresteringer, deportasjoner og nazistisk härverk har vært stigende i antall og brutalitet, har dette ikke vært en avspeiling av den tyske makts styrke, men av den tyske mykths raseri. Når kampen er blitt hårdere og patriotenes kupp stadig dristigere er det også fordi en kamp alltid er hardest mellom jevnbyrdige styrker. For det er denne tilstand man nå nærmer seg og det er i grunnen det som gjør sterkest inntrykk på den, som etter en tids fravær etter besøket det okkuperte Danmark. I et glimt fikk overdenen en ønske om undermineringen, da en henvendelse fra det tyske sikkerhetspoliti til det danske utenriksministerium formlig lot forstå, at frihetsbevegelsens ledelse var i stand til å avlytte telefon samtaler mellom de tyske myndigheter innbyrdes. - - - Nederst i bermen blir Gestapos håndlangere i det "danske" hjelpepoliti stadig mere desperate i sine aksjoner. - - - I den tyske maktoppørsnings sluttfasen, opploses også forbrytelsernes nazistiske felleskamp i sine individuelle bestanddeler og clearingmordene blir til berikelses- snikmord, trusslene til personlig pengeutpressnings- affarer. - - - Gestapo razizer former seg som hurtige automobil- utfall fra det befestede "Shell- hus", hvortil man like hurtig trekker seg tilbake med sitt eventuelle bytte. Terrorgruppens drap og sprengninger er blitt mere og mere lyssky. De tyskerne

som sendes ut for å arrestere en patriotgruppe er mere redd for oppgaven enn gruppen for arrestasjonen og stadig hyppigere har patriotene enten skutt seg fri eller likefram avist arrestasjonsforsikret med jevnbyrdige maktmidler. Også motstandsbevegelsen har forsøkt seg. Fra sine hemmelige stillinger fører den utfall og flankeangrep. Etter fullendt aksjon vender den ikke tilbake til en bestemt befestet bygning, men forsvinner i terrenget, i befolkningen. Den er befolkningen, hva enten den nå er det som direkte agerende, som medarbeidere ved planenes utarbeidelse, som anonym, sympatiserende masse i hvilken de sivile soldater skjuler seg - går "under jorden". Maktens i Danmark er ved å bli dansk igjen."

NORGES NYTT.

Følgende offiserer unnslapp fra Schieflberg og befinner seg nå hos russene: Kapt. Gert Munthe, rittmester Carl Gulvberg, marinekapt. Strøm, løytnantene Østmoen, Kaare Löken, Ebbe sen, Meister, major Tobiesen, kapt. Sundby, kapt. Eeg-Henrichsen, marinekapt. Kurt Jonsen, sersjant Tyvold og menig Ølseth (de to siste er tatt til fange av tyskerne under raidet på Spitsbergen). Flukten for løytnantene Adler, Sørum og Tveten mislyktes, idet de ble innhentet av tyskerne. -

Hele Sogn har vært utsatt for kjemperasslaer av Gestapo. Det er massearrestasjoner innover fjorden og særlig er det alvorlig terror i Høyanger. Stedet er faktisk avsperrt. Rutebåtene får bare hive varer i land og en hver kontakt med stedets befolkning er forbudt. Noe tall på de arresterte har man ikke, men for ca. 14 dager siden ble det brukt omkring 50 mann til Bergen. - Også i Bergen har det vært massearrestasjoner. For en tid siden ble 75 mann tatt på en natt. -

I et skriv som betegnes som "hemmelig partisak" meddeles NS-kretsene hvor mange våpen de vil få tildelt. Det kan bare bli tale om høgelgeværer! da "pistolene er disponert på annen måte. Forrådet er lite så det kan ikke bli tale om mange geværer." Og "desvære" blir det også et ganske lite kvantum ammunisjon til hver enkelt. -

Tyskerne, som er sluppet opp for koks, har satt i gang stor vedhugst i og omkring Bergen. De skal ha et fantastisk kvantum som skal hugges i Fana, Os, Aasane og Haug. Disse skogfattige distrikter er ikke engang selvforsynt med brensel. Tyskerne skal drive veden fram selv og arbeidet er begynt med soldater og russiske krigsfanger. I Bergen er arbeidet begynt i parkområdet Forskjønnelsen og i planteskogen i Løvstakksiden. Planteskogen blir helt rasert. En fryktor også for planteskogen på Fløyfjellsiden. I Aasane er Aastveitskogen tatt ut, en gammel furuskog, herredets eneste. I Fana snauhogges de fineste bjørkekoller. Også i Os frykter en at de store plantinger omkring Søfteland skal gå ned og likeså at furuskogen fra Søftekrig til Ulven og Lysefjorden skal bli rasert. -

Tyskerne har i det siste satt i gang eksersis og våpenøvelser for russiske krigsfanger omkring Bergen. Folk som er i tysk tjeneste og skulle kjenne forholdene hevder at russene ikke får mat dersom de ikke vil gjøre Vlassovtjeneste. -

Mandag i denne uke trengte Gestapo seg inn i overlege Sæthres leilighet i Gabelsgate og beslagla alt som fantes, fruens gangtøy unntatt. Er det ingen grenser for råskapen? Först blir Sæthre hentet en aften og skutt ned uten videre, og nå dette. -

Henimot 60 funksjonærer i Oslo kommunes forskjellige etater fikk mandag avskjed på dagen ifølge skrivelse fra Innenriksdepartementet etter ordre fra partiet. Blant disse var rasjoneringsjef Solheim. De avskjedigede har tydeligvis ikke vært i virige nok til å utføre nazistenes ordre. I Aker kommune ble det mandag avskjediget 28 funksjonærer. Gasjespørsmålet er ennå ikke avgjort.

Et enslig alliert fly presterte en fulltreffer på kraftstasjonen til Framnes mekaniske verksted ved Sandefjord. Verkstedet står nå uten strøm og drifta er foreløpig stanset. -

Et splintermytt firma som kaller seg Merkantile Assistanse bearbeider for tiden forretningsstanden i Oslo med tilbud om kontorfolk, stenografer, revisorer etc. Kontorets sjef er hirdmusikanten Thorbjørn Bleken. Dette er et stort anlagt forsøk på å smugle inn angivere i forretningsverdenen. -

NYHETENE TIRSDAG.

Vestfronten. 1. og 9. amerikanske armé, som støter fram mot Rhinen, tok mandag og natt til tirsdag 30 byer og landsbyer, blant dem Putz, 3 km fra Erft. Lenger N har de tatt Venrath og flere byer og landsbyer noen få km fra München - Gladbach. Hovedbanen ut fra denne by er avskåret. Amerikanske kanoner bombarderte Köln i natt. 1. kanadiske armé har tatt Udem, og kjemper nå i det ytre forsvarsverk i Hochwald-linjen. Mellom 1. kanadiske armé og 9. amerikanske holder det på å utvikle seg et tysk framspring rett overfor 2. britiske armé, som ennå ikke har vært i ilden. Lenger S rykker 3. amerikanske armé, som nå kjemper 25 km inne i Tyskland, fram mot elva Kyll. Siden offensiven begynte er det tatt i alt 33.000 fanger. - Fra de øvrige frontavsnitt foreligger det ingen spesielle nyheter.

Østfronten. Voldsomme kamper er i gang på Samlandhalvøya NV for Königsberg. SØ for byen rykker russene fram og har besatt flere steder, blant dem Preussisch Friedland. Russene støter fram mellom Zinten og Frisches Haff. I Breslau raser gatekamper; tyskerne er drevet bort fra Hindenburger Platz. Flyangrep. 1.100 flygende festninger og liberatorfly angrep tirsdag jernbanetomter i Leipzig og Halle. Berlin ble angrepet mandag av vel 1.200 amerikanske bombefly eskortert av 700 jagere. Hovedmålene var Schlesischer - Alexander og Nord Kreuz - Bahnhof. De kastet 3.000 tonn bomber, hvorav en halv million brandbomber. Av nesten 2.000 fly savnes 16 bombefly og 7 jagere. Britiske mosquitos var natt til tirsdag over Berlin. Flyerne så brander etter angrepet dagen før. Andre fly angrep Nürnberg. Mandag ettermiddag angrep britiske fly en fabrikk for syntetisk olje i Dortmund. Britiske bafighters angrep en tysk konvoj utenfor Island. Et middelsstort handelsskip, et eskorteskip og en liten tankbåt ble truffet. Alle flyene vendte velberget tilbake.

Østen. Allierte styrker i Burma har opprettet et tredje brufeste over Irrawaddy, 160 km S for Mandalay.

Churchill talte tirsdag i Underhuset. Han begynte med å forlange tillitsvotum og uttalte at regjeringen har rett til å vente at Underhuset uttaler seg på en så klar måte at regjeringen får vite hvor den står i forhold til Underhuset. - Til tross for at ubåtkriga ikke lenger spiller noen vesentlig rolle og tilgangen er øket, er tonnasjemangelen meget følelig. Grunnen er at kriga ble forlenget flere måneder utover hva vi ventet i fjor høst og kriga mot Japan er framskyndet. Det er nødvendig å vise den største økonomi i militær henseende. Vi er ikke villige til at dette ørike skal komme under den minimumsreserve på levnetsmidler og bensin som vi anser nødvendig, uten at vi kan være sikker på tilførsler. Med dette forbehold skal vi gjøre alt som står i vår makt for å hjelpe de befriedde land. - På konferansen i San Francisco vil det møte representanter fra alle de land som har erklært Tyskland krig for 1. mars. Flere land har nå erklært krig; og dette er gottatt med respekt og tilfredshet. Det gamle folkeforbund vil bli erstattet med en meget sterk institusjon, hvor USA's deltagelse vil ha en vital betydning. Den nye institusjon vil atskille seg fra det gamle forbund først og framst ved at den ikke vil vike tilbake for å sette sin vilje gjennom med makt. Vi har rett til å håpe og tro at menneskeheden på den måte vil bli befridd for en tredje krigs redsler. De allierte er knyttet tettere sammen enn noen gang før, og intet kan hindre Tyskland fra et dundrende nederlag. En fortsatt kamp vil bare skaffe det tyske folk større lidelser. Vi er fast bestemt på at Tyskland skal avvepnes fullständig og at nazismen og militarismen skal ødelegges og krigsforbryterne straffes. Den tyske krigsindustri skal fjernes eller kontrolleres og Tyskland skal gi erstatning i form av varer. Det tyske folk skal ikke ødelegges eller berøves eksistensmulighet. - Om Frankrike uttalte Churchill at når det ikke var representert på konferansen var det fordi de tre stormakter som hadde båret dagens byrde og hette og hadde ansvaret for den politikk som ble ført ikke kunne tillate at det ble innskrenkninger i at de møttes som de ønsket. Bidault har fått alle opplysninger, og han har gitt uttrykk for hva Frankrike ønsker og venter. - Churchill uttalte at han anså Russlands krav på Curzon-linjen som riktig. Han hadde erklært seg enig, ikke fordi han var tvunget, men fordi han anså den som den mest rettferdige. Polen vil få kompensasjon bl.a. i Danzig og Schlesia. Russland har gitt de mest alvorlige forsikringer om å respektere Polens integritet og suverenitet. Utop Russlands kolossale anstrengelser og ofre ville det polske folk vårt dømt til undergang.